

PARAZIT

2. číslo, 2013/2014

tvoje miesto
pod dáždnikom.

DARINA

HAVRILENTOVÁ

**IVAN MRVA
MÁM TITUL, SOM „IN“
KAUZA HVIEZDOSLAV**

ISSN 1338-9785

ŠTUDENTSKÝ ČASOPIS FILOZOFICKÁ FAKULTA UCM

„Nechod' tadiaľ, kade vedie cesta. Vykroč tadiaľ, kde cesty niet.“

(Francis Bacon)

„Ak pracujete len pre peniaze, nikdy to nezvládnete. Ale ak milujete to, čo robíte a vždy kladiete na prvé miesto, úspech bude váš.“

(Ray Kroc)

„Čo je to úspech? To je rovnica $A = X + Y + Z$. X znamená práca, Y znamená fairplay. A čo Z? Z znamená držať jazyk za zubami.“

(Oscar Wilde)

EDITORIAL

Šéfredaktorka:

Veronika Planková

Zástupkyňa šéfredaktorky:

Silvia Bohunická

Jazykové redaktorky:

PhDr. Božena Petrášová, PhD.,
doc. PhDr. Jana Skladaná, CSc.

Pomocné jazykové redaktorky:

Mgr. Veronika Ingotová, PhD.,
Mgr. Dana Mačudová, PhD.

Redaktori:

Andrea Zeliénková,
Beáta Magátová,
Ján Rímeš,
Jozef Oravec,
Karol Horníček,
Katarína Kováčová,
Lucia Matúšková,
Marián Radošovský,
Natália Alexandrová,
Mário Kadlec,
Petra Raffayová,
Sindy Straková,
Veronika Marunová,
Veronika Žáková.

Grafika:

Martin Roščák,
Filip Schneider.

Titulná fotka:

Katarína Kováčová

Kontakt:

Mail: parazol.ucm@gmail.com

FB: <https://www.facebook.com/ParazolUcm>

FF UCM: <http://ff.ucm.sk/sk/studentske-casopisy/>

PARAZOL

Študentský časopis

Filozofická fakulta UCM v Trnave

ročník II, 2. číslo

akademický rok 2013/2014

trojmesačník

ISSN 1338-9785

Diplom vs. Realita

Prvou etapou z mnohých na štúdiu je práve skúškové. Keď sa začne, panikárime, sršíme vedomosťami (alebo sa len tak tvárimo), a keď sa skončí, tak už nepoznáme ani svoje vlastné meno. Završením týchto etáp sú práve štátnice. Po ich úspešnom absolvovaní získame to, na čom sme celé tie roky dreli. Diplom s titulom. Počiatkové šťastie trvá iba do chvíle, keď si uvedomíme, že je to len jeden z nespočítateľného množstva bojov v našom živote, pretože prvá otázka, ktorú si možno položíme, je: a čo ďalej? Niektorí pokračujú vo vlastnom vzdelávaní a iní sa hlásia na úrade práce. Avšak, pokiaľ si nepripustíme frustráciu z nedostatočného množstva miest (a hlavne vo vyštudovanom odbore), tak sa vždy nájde nejaký kúsok Ariadnovej nitky, ktorá nám ukáže cestu. A s týmto predsavzatím, vám, milí Parazoláci, želim všetko dobré do Nového roku!

Veronika Planková

OBSAH

ŠTUDENT & UNIVERZITA

- 6** doc. Havrlentová: Čím viac o psychológii vieme, tým viac zistujeme, že je to omnoho náročnejšie...
(Beáta Magátová)
- 12** Čo je nové na katedre psychológie?
(Beáta Magátová)
- 15** doc. Mrva: Naši študenti sú mimoriadne aktívni
(Sindy Straková)
- 18** Čo je nové na katedre histórie?
(Jozef Oravec)
- 20** Kde zohnať tie správne knihy?
(Jozef Oravec)
- 21** Mám titul, som IN
(Mgr. Petra Raffayová)
- 24** Diplomát a jeho kniha (beseda s Jozefom Banášom)
(Ján Rímeš)

- 26** Integrované deti na školách
(Sindy Straková)
- 28** Novinky na fakulte

UMENIE & KULTÚRA

- 29** Od tradičných slovenských Vianoc k súčasným
(Lucia Matúšková)
- 31** Kauza Hviezdoslav
(Veronika Planková)
- 35** Rubrika: Knihy, ktoré zmenili svet
(Veronika Žáková)
- 36** We live in a blue world...
(Silvia Bohunická)
- 39** Rubrika: A Guide of the most interesting smaller cities on the USA (Towns County)
(Lucia Matúšková)
- 41** Osvedčenie ľudového bobríka
(Andrea Zelenková)

ŽIVOT & ZÁBAVA

- 43** Veľtrh Práce
(Dominika Babulicová)
- 45** Rubrika: Očami etnológa –
Odborníci vo „fachu“
(Mário Kadlec)
- 46** Ste to, čo jete
(Veronika Žáková)
- 48** Rubrika: Eyeopener: Is there
more to life than we think
(know)?
(Natália Alexandrová)
- 50** Diskriminácia menom „Epilep-
sia“
(Veronika Marunová)
- 53** Pozor na „lacné“ šteniatka!
(Veronika Žáková)

- 56** Okom „Kubka psíka“, alebo
podme venčiť do útulku
(Katarína Kováčová, Andrea Ze-
lienková)
- 58** Rubrika: MÚZika (BASStards)
(Marián Radošovský)
- 60** Rubrika: Zemiakolandia (Dip-
lom vs. Realita)
(Karol Horníček)

LITERÁRNA PRÍLOHA

- 64** Kate S. – Eva (5. časť)
(Kate)
- 67** Popolavé kamélie
(Michal Stríž)

Rozhovor s Darinou Havrlentovou

„Čím viac o vieme, tým vi že je to omno a komplikovanejšie

Docentka Darina Havrlentová vyštudovala psychológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, kde absolvovala aj doktorandské štúdium v odbore forenzná psychológia. Desiat rokov pracovala ako výskumná pracovníčka Správy zboru nápravnej výchovy v Bratislave, dva roky bola asistentkou výučby kriminológie na Akadémii Policajného zboru SR v Bratislave. Od 1995 pôsobila ako penitenciárna psychologička v Ústave na výkon väzby v Bratislave. Venovala sa aj publikačnej, vedeckej a pedagogickej činnosti. V súčasnosti prednáša na našej Univerzite sv. Cyrila a Metoda na Katedre psychológie a radosť jej robia jej dvaja vnuci.

ovou

psychológii ac zistujeme, ho zložitejšie ovanejšie.“

text:

Beáta Magátová

Začínali ste ako učiteľka v materskej škole. Ako ste sa teda dostali k psychológii?

Ja som vedela od začiatku, že pôjdem na vysokú školu, ale rodičia chceli mať istotu, aby som mala odbornú školu. Keď zmaturujem, tak budú spokojní, že už mám nejaký chlieb v rukách. Takže nesúhlasili s gymnáziom a čo sa mi vtedy javilo najbližšie, bola stredná pedagogická škola. Po maturite som sa rozhodla ísť na psychológiu, aj keď som vedela, že v tom čase bolo veľmi ťažké sa dostať na tento odbor, ale nakoniec sa mi to podarilo.

Koľko ste pracovali ako učiteľka v materskej škole?

Využívate to aj vo svojej ďalšej profesii?

Využívam to akurát v prístupe k deťom. Ja mám s malými deťmi vcelku pekný vzťah, rozumieme si. Mám dvoch vnukov, ktorí ma neskutočne naplňajú energiou a radosťou.

A prečo forezná psychológia?

Mocnou silou a charizmou ma oslovil pán profesor Dobrotka. V podstate od prvého ročníka som bola pod jeho kuratelou. Teda nie sama, bolo nás viacero, čo sme sa orientovali týmto smerom. Už počas štúdia som sa tomu venovala. Po vyštudovaní, úplnou náhodou, som sa dozvedela o mieste vo väznenstve. Prejavila som o tú prácu záujem a podarilo sa mi tam dostať a vydržala som

fotky: Katarína Kováčová

Iba jeden mesiac, než som nastúpila na vysokú školu, ale bolo to veľmi poučné. V triede bolo vyše tridsať detí, takže to bolo i veľmi náročné. Je to veľmi zodpovedná a ťažká práca.

Bavilo vás to?

Istým spôsobom áno, ale vzhľadom na to, že som začínala, tak ma to vyčerpávalo. Ešte som nemala vytvorené skúsenosti a zvyk na tú prácu, takže to bol pre mňa viac-menej zácvik, preto to vyžadovalo veľa energie a sústredenia sa, ale neľutujem to. Ani neľutujem, že mám strednú pedagogickú. Práve naopak, ja som spokojná, že to tak bolo.

tam 25 rokov.

A aká je podľa vás reálna šanca súčasných absolventov uplatniť sa vo foreznej psychológii?

Je to taký špecifický odbor, že nie každý je na to stavaný, aj ako psychológ. Nemôže to ktokoľvek robiť.

A aké vlastnosti by mal mať forezný psychológ, alebo nemal mať?

Nemal by byť submisívny, ľahko ovplyvniteľný. Nemal by mať zvýšenú hladinu úzkosti. Mal by mať zvýšenú frustračnú toleranciu. Mal by byť odolný. Mal by byť pružný a prispôsobivý vo vzťahu ku klientele,

s ktorou robí. Mal by byť veľmi húževnatý. Nemal by sa nechať odradiť a mal by byť otvorený novým skutočnostiam v zmysle tvorby si určitej odbornosti, aj určitej intuície. A vôbec v tvorbe odborných skúseností. Viaže sa na to aj vytrvalosť, pretože tam niekedy je nápor práce nielen čo do kvantity, ale aj čo do kvality. Niekedy sa dvaja klienti ľahšie zvládnu ako len jeden. Takže psychológ by mal byť istým spôsobom aj klinik. Na to by sa ešte mala nadviazať znalosť sociálnej patológie, ktorá je spojená s forenznou psychológiou. Kriminalita je najzávažnejšia forma sociálnej patológie.

Ako si spomínate na tie začiatky, keď ste prvýkrát sedeli za jedným stolom s odsúdeným?

Nie je to tak, že teraz príde tam psychológ a hodia ho do vody. Vždy je pod supervíziou skúsenejšieho psychológa minimálne rok, ale aj dva. Začína sa menej náročnými odsúdenými za ľahšie tresty. K prvému vrahovi sa dostane najskôr ozaj po tých dvoch rokoch, ak nie neskôr. To, čo sa naučí študent v škole, sú len základy. Keď začína, okrem toho, že nabera skúsenosti v priamom kontakte s klientom, mal by ďalej študovať odbornú literatúru. A dnes sú neporovnateľne lepšie možnosti proti tomu, aké sme mali my.

Ocitli ste sa v nejakej nebezpečnej situácii, kedy ste sa naozaj strachovali o život?

Nie. Až tak nie. Práve v tom spočíva profesionalita penitenciárneho psychológa, že akýkoľvek krok, ktorý urobí v kontakte s klientom, anticipuje dopredu, ako sa klient môže ďalej správať. Čiže psychológ je profesionál, ktorý má mať celú situáciu pevne pod kontrolou. Drvivá väčšina odsúdených bola veľmi šťastná a spokojná, že sa s niekým môže porozprávať, že konečne sa niekto našiel, kto sa mu venuje, kto má naňho čas, kto ho vypočuje a pritom ho berie ako rovnocenného partnera v tom zmysle, že ho počúva, reaguje naňho a snaží sa mu pomôcť. Pritom ho neuráža, neublízuje mu, nevyvyšuje sa, je voči nemu slušný. Takže odsúdení si to v drvivej väčšine vážia.

Určite jej zabezpečená nejakým spôsobom aj miestnosť, kde sa klient vypočúva.

S odsúdenými sme sedeli oproti sebe za jedným stolom. Na ňom bolo tlačidlo, ktoré, keď sa aktivovalo, tak službe blikalo červené svetlo. Dozorca podľa toho presne vedel, kam má ísť a zasiahnuť. Iba viacnásobných vrahov sme mali za mrežami.

A aká bola vzdialenosť medzi vami a odsúdeným?

Bežná hĺbka stola je 60 cm. Keď sme diagnostikovali odsúdeného na doživotie (zväčša šlo o masového vraha, sériový vrah sa vyskytuje vzácnejšie), tak boli medzi psychológom a odsúdeným dva stoly, jeden zo strany psychológa a druhý zo strany odsúdeného. Medzi stolmi sa nachádzala mreža.

Majú odsúdení počas psychologického vyšetrenia putá?

Iba spomínaní odsúdení na doživotie, ale ja som vždy vybavila u riaditeľa, aby tie putá nemali, pretože to znemožňovalo rozhovor s ním. Putá v ňom navodzovali hnev, potencovalo to agresivitu a bol vo väčšom odpore. Keď mal uvoľnené ruky, tak bol ochotnejší spolupracovať. Dokázali vycítiť, že by mali väčšie problémy, ak by spoluprácu odmietli, takže nakoniec so psychológom spolupracovali, jeden ochotnejšie, iný menej ochotne. Uvedomovali si, že psychológ bol pre nich indiferentný človek. Oni s ním nič nemali. Nič voči nemu necítili. Nebezpečenstvo projekcie tam mohlo byť, ale nevyskytlo sa. Profesionálne teda nebol problém s týmito ľuďmi pracovať.

Pracovali ste aj s mladistvými?

Samozrejme. Tých bolo našťastie omnoho menej. Ono to je štatisticky odstupňované. Najväčší počet odsúdených je od tých 20 – 25 rokov do tých 30 – 35 rokov. Páchali rovnakú trestnú činnosť ako dospelí, takže aj medzi nimi boli vrahovia.

Myslíte si, že sa robí dostatok v oblasti prevencie kriminality mladistvých?

Nielen v oblasti prevencie kriminality mladistvých, vôbec v oblasti prevencie kriminality sa robí veľmi málo a málo sofistikovane, pretože existujú spôsoby, ktoré sú lacnejšie a účinnejšie. U nás sa ide po tej drahšej a me-

nej účinnej ceste, ceste represie. Bohužiaľ, viac sa o tom rozpráva, ako sa v skutočnosti deje.

Takže teraz pracujete ako vysokoškolská pedagógička. V zbore už nepôsobíte.

Nie. To sa nedá. Buď ste v zbore na plný úväzok, alebo nie. Jediné, čo sa tolerovalo, bola pedagogická, vedecká a publikačná činnosť a tej som sa vo väzenstve venovala.

Učili ste psychológiu budúcich právnikov. Mali záujem učiť sa ju?

Ako ktorí. Boli takí, ktorí to brali ako nejaké spestrenie, ale mala som aj krásne spätné väzby, ako napríklad, že jediný predmet, ktorý ich na celom práve bavil, bola psychológia. Takže väčšina bola zapálená a ten predmet

má ho to baviť, čo je prirodzenou súčasťou štúdia na vysokej škole. Bohužiaľ, stretávam sa aj s „prístupom ísť cestou čo najľahšieho odporu“ alebo, dokonca, väčším výdajom energie na to, ako sa poznávaniu ubrániť, ako na to, ako sa mu venovať. Nehovorím celoplošne, to skutočne by som tým zapáleným študentom krivdila, ale keď to porovnam za mojich čias, keď som ja študovala a teraz, tak ten pomer sa posunul k horšiemu.

Ale to je aj v tom, že vtedy bolo menej študentov v ročníku.

Nás bolo v ročníku 35, pričom psychológia sa vtedy študovala iba v Bratislave a v Košiciach. Teraz je to na masovej úrovni a nepokladám to za šťastné.

mali radi a zaujímali sa oň.

Keby ste porovnali študentov dnes a za vašich čias, keď ste študovali. Boli zanejšia študenti pre psychológiu?

Viete čo, myslím si, že áno. Ono v podstate vždy sa vykryštalizuje určité jadro alebo určitý počet tých študentov v ročníku, ktorí skutočne po všetkých stránkach vykazujú znaky zapálenosti, angažovania sa, ale aj talentu pre psychológiu. Potom je určitý priemerný počet študentov a, bohužiaľ, je aj istý počet študentov, ktorí by psychológiu študovať nemali. Ja si myslím, že lajdáci, bez ohľadu na akýkoľvek typ vysokoškolského štúdia, na vysokú školu nepatria. Vysokoškolák má mať radosť z poznávania,

Psychológia sa spopularizovala.

Čím viac o psychológii vieme, tým viac zisťujeme, že psychologické javy sú omnoho zložitejšie a komplikovanejšie. To je dôvod, pre ktorý by sa mal psychológii zachovať punc serióznosti, vedeckosti a účinnej potrebnosti v praxi.

Tiež mám ten pocit.

Zdravá spoločnosť je vtedy, keď odbohy štúdia, formy štúdia a počty študentov kopírujú potreby spoločnosti. A u nás to tak nefunguje. Vysokoškolské vzdelanie nadobudlo masové rozmery a je to diametrálne odlišné od možností spoločnosti. Nehovorím od potrieb. Psychológov treba, ale nie sú vytvorené podmienky na to, aby sa uplatnili

všade, kde ich je treba.

Čo by sa malo podľa vás zlepšiť v štúdiu, aby mali študenti väčšie šance uplatniť sa na pracovnom trhu?

Predovšetkým by som celoplošne zúžila v rámci celého Slovenska možnosť štúdia psychológie. Vôbec nie preto, žeby človek nebol prajný, vychádzam však z toho, čo som povedala na začiatku, nie každý je predisponovaný na to, aby sa psychológom stal. Nestačí len záujem o psychológiu, ten pokryjem informáciami na internete. Dnes prístup k informáciám je v podstate bezbrehý, ale to je málo. Je málo len vedomosti ovládať. Musí ísť o hlbší rozmer. To je ako v medicíne. Medik, ktorý skončí a okrem kontaktu s pacientom sa nedotkne odbornej literatúry, môže byť

Skôr ide o taký celoplošný trend rozvoľňovania nejakých mravných noriem alebo spôsobov prístupu k staršej generácii. Vytráca sa všeobecná úcta, uznanie určitej múdrosti životnej či profesionálnej k príslušníkom staršej generácie. Takže ten posun vidím od mojich čias k horšiemu. Nevidím to však až tak katastrofálne. V podstate študenti v takom prípade by išli sami proti sebe. Predsa nebudem študovať, nebudem na škole, nebudem pod odbornou gesciou niekoho, koho si nevážim, alebo nejakým spôsobom neuznávam. Tým viac-menej študent zhadzuje sám seba. Skôr narážam na inú vec, že nezrelosť študenta sa odráža v tom, že na svojej úrovni osobnostnej nezrelosti alebo slabej vyspelosti a na poznatkovej úrovni nevie stráviť všetko, čo mu vysokoškolský

pre pacienta až nebezpečný. A v psychológii by tiež malo byť prirodzenou súčasťou psychológa zaujímať sa o nové trendy v kontakte s klientom, o terapeutické možnosti, diagnostické možnosti a mnohé iné informácie. Je to práca s ľuďmi a pri nej sa dokáže narobiť neskutočne veľa škôd. Vyskytujú sa, žiaľ, prípady, keď psychológ klientovi veľmi poškodil. Nielen že neodstránil problémy, s ktorými klient prišiel, ale ešte mu pridal ďalšie svojou nekompetentnosťou a diletantizmom.

Myslíte si, že v súčasnosti je vysokoškolský pedagóg rešpektovaný medzi študentmi?

Ja si nemyslím, že je to až také zlé, žeby si študenti vysokoškolských pedagógov nevážili.

pedagóg odovzdáva a čo mu poskytuje a tam dochádza niekedy k nepochopeniu alebo k odmietaniu. Pedagóg vie, že príde raz na jeho slová o päť, o desať rokov. Ja to poznám, dostáva sa mi satisfakcie aj po tridsiatich rokoch.

A na záver, keby ste sa tak mali ohliadnuť za celým profesionálnym pôsobením, na ktorom mieste vám bolo najlepšie?

Jednoznačne práca s klientom je najobohacujúcejšia. Tým nechcem povedať, že kontakt so študentom nie, ale kontakt s klientom dáva taký pocit užitočnosti, že niečo tomu klientovi odovzdáva a je veľká nádej, že to tomu klientovi pomôže a niečo si z toho kontaktu s psychológom odnesie.

Katedra psychológie

informuje:
Beáta Magátová

Katedra vznikla v roku 1998. Jej vedúcimi boli PhDr. Anton Markuš, CSc., prof. PhDr. Ondrej Kondáš, DrSc., PhDr. Tomáš Kováč, CSc., PhDr. Vojtech Haring, PhD. a PhDr. Gabriela Ručková, PhD. V súčasnosti je vedúcou Katedry psychológie FF UCM PhDr. Slávka Démuthová, PhD.

Pedagógovia:

Vedúca katedry:

PhDr. Slávka Démuthová, PhD.
mail: slavka.demuthova@ucm.sk

Zástupkyňa vedúcej katedry:

PhDr. Andrea Baranovská, PhD.
mail: andrea.baranovska@ucm.sk

Koordinátorka štúdia:

Mgr. Gabriela Ruttmarová, PhD.
mail: gabriela.ruttmarova@ucm.sk

Tajomníčka katedry:

Mgr. Lenka Očenášová, PhD.
mail: lenka.ocenasova@ucm.sk

Profesori

prof. PhDr. Marek Blatný, CSc.
mail: marek.blatny@ucm.sk

prof. Dr. Valentin Bucik, PhD.
mail: valentin.bucik@ucm.sk

prof. PhDr. Ján Čech, CSc.
mail: jan.cech@ucm.sk

Docenti

doc. PhDr. Igor Brezina, CSc.
mail: igor.brezina@ucm.sk

doc. PhDr. Darina Havrlentová, PhD.
mail: darina.havrlentova@ucm.sk

doc. PhDr. Tatiana Taročková, CSc.
mail: tatiana.tarockova@ucm.sk

Odborní asistenti

PhDr. Andrea Baranovská, PhD.
mail: andrea.baranovska@ucm.sk

PhDr. Ivan Brezina, PhD.
mail: ivan.brezina@ucm.sk

PhDr. Slávka Démuthová, PhD.
mail: slavka.demuthova@ucm.sk

PhDr. Rudolf Fábry, CSc.
mail: rudolf.fabry@ucm.sk

PhDr. Jana Hubinská, PhD.
mail: jana.hubinska@ucm.sk

Mgr. Jana Karasová, PhD.
mail: jana.karasova@ucm.sk

PhDr. Zuzana Mičková, PhD.
mail: zuzana.mickova@ucm.sk

Mgr. Lenka Očenášová, PhD.
mail: lenka.ocenasova@ucm.sk

Mgr. et Bc. Zuzana Rojková, PhD.
mail: zuzana.rojkova@ucm.sk

PhDr. Gabriela Ručková, PhD.
mail: gabriela.ruckova@ucm.sk

Mgr. Gabriela Ruttmarová, PhD.
mail: gabriela.ruttmarova@ucm.sk

PhDr. Iveta Šefarová
mail: iveta.sefarova@ucm.sk

Mgr. Ivana Václaviková, PhD.
mail: ivana.vaclavikova@ucm.sk

PhDr. Gabriel Zala, PhD.
mail: gabriel.zala@ucm.sk

Asistenti
MUDr. Dana Gažová
mail: d.gazova@gmx.de

Interní doktorandi
Mgr. Dominika Doktorová
mail: dominikka.doktorova@gmail.com

Viac informácií na www.kpsych.ff.ucm.sk

Čo je nové na Katedre psychológie?

V prvom rade – máme nových študentov. To je veľmi dôležité, pretože všetky naše ostatné snahy a ďalšie novinky by nemali zmysel práve bez študentov. Tento rok k nám prišli nielen noví študenti bakalárskeho stupňa psychológie, ale aj niekoľko budúcich magistrov. Veľmi nás to teší, pretože pritiahnuť študenta z inej vysokej školy, kde už úspešne absolvoval bakalársky stupeň, je naozaj ťažké.

Veľkú radosť máme aj z nových posíl vedecko-pedagogického tímu. Do našich radov pribudla kolegyňa – docentka a tiež naše tri študentky – doktorandky, ktoré sa po úspešných obhajobách svojich dizertačných prác stali od októbra našimi kolegyňami. Okrem zlepšenia vekového priemeru kated-

ry priniesli aj elán a nové nápady, ktoré hneď pretavili do niekoľkých zaujímavých projektov.

Asi najzaujímavejším v tejto oblasti (a to nielen pre psychológov, ale aj pre kolegov ostatných odborov), je budovanie psychologického laboratória pod inštitucionálnym projektom UCM, v rámci ktorého sa zabezpečil nákup softvéru HRV biofeedback-u a jeho ďalšie využívanie. Je podnetným doplnkom už existujúceho „VIENNA TEST SYSTEM-u“, ktorý obsahuje testy a testové batérie, zamerané na diagnostiku inteligencie či špeciálnych schopností (jemná motorika, vizuomotorická koordinácia, pozornosť, vigilancia a selektivita, reakčný čas, schopnosť koncentrácie pod tlakom, odolnosť voči záťaži, percepčná rýchlosť a presnosť vnímania, rozsah vizuálnej percepcie,

pamät, schopnosť implicitne obrazovo-priestorového učenia). Obsahuje tiež osobnostné dotazníky, špeciálne testy osobnosti (agresivita, zvládanie stresu, motivácia, postoje, záujmy) aj objektívne testy osobnosti, ktoré sú pod supervíziou kolegov dostupné aj pre interdisciplinárny výskum, ku ktorému srdečne pozývame kolegov z iných katedrií.

Prostredníctvom ďalších grantov sa podarilo obohatiť katedrovú knižnicu o nové publikácie a testy a pre výučbu študentov bol zakúpený nový štatistický program SPSS. Počet publikácií sa rozrástol aj vďaka autorstvu členov katedry – v roku 2013 publikovali mnohé vedecké práce doma i v zahraničí.

dia základy spolupráce i na profesionálnej úrovni. Zanietenosť vyučujúcich sa prenáša i na študentov, čoho dôkazom je aj založenie Psychologického klubu. Ide o zoskupenie študentov, ktoré organizuje pre svojich kolegov zaujímavé akcie (besedy, prednášky, filmové predstavenia.) mimo vyučovania a je dôkazom úprimného záujmu študentov o svoj profesionálny rozvoj. Ako vyučujúci takúto snahu všemožne podporujeme a veríme, že tieto aktivity budú inšpiráciou pre nižšie ročníky a fungovanie Psychologického klubu sa stane na FF UCM zmysluplnou tradíciou.

Množstvo nových nápadov, ktoré sa zrodi-

Novinkou je aj zvýšený záujem študentov a pedagógov o mobility, ktorý oproti minulému obdobiu niekoľkonásobne vzrástol. Iniciovali sme aj spoluprácu s novými partnerskými inštitúciami, a tak veríme, že už v tomto roku sa ich zoznam rozrastie o Slovinsko či Nemecko.

Som nesmierne rada, že popri novinkách a aktivitách pedagógov sa môžeme pochváliť aj činnosťou našich študentov. Teší nás vidieť, že z formálnych stretnutí na akademickej pôde vzišli aj neformálne, ktoré stoja na úprimnej túžbe stretávať sa a potrebe rozvíjať medziludské vzťahy. Každodenné „katedrovice“ otvorené študentom aj pedagógom budujú naše vzájomné väzby aj na iných úrovniach, a práve tu sa často ro-

li v našich hlavách tento rok, sa práve do- tvára, a tak veríme, že toho „nového“ a za- ujímavého bude na Katedre psychológie stále veľa. Takáto perspektíva je však možná iba vďaka zanieteniu mojich kolegov, a tak sa v mene nového vedenia Katedry psycholó- gie chcem poďakovať celému tímu spolupra- covníkov za ich prácu v roku 2013 – všetky uvedené novinky vznikli práve vďaka ich úsiliu a inšpirácii. Teším sa, že vzájomná spolupráca a zanietenosť prináša pekné ovo- cie a želim si, aby táto tvorivá atmosféra prinášala svoje plody aj naďalej.

So želaním úspešného roku 2014 všetkým na FF UCM,
PhDr. Slávka Démuthová, PhD.
vedúca Katedry psychológie

Rozhovor s Ivanom Mrvom

Naši študenti sú mimoriadne aktívni.

text:

Sindy Straková

Mohli by ste nám priblížiť, odkiaľ pochádzate a kedy ste sa rozhodli, že sa stanete historikom?

Pochádzam z Trenčína, kde som sa narodil a vyrastal som pod hradom Matúša Čáka Trenčianskeho, kam som často chodil. V Trenčíne ma obklopovala história, trenčiansky nápis na skale je našou najstaršou písomnou pamiatkou, vytesaný bol ešte roku 179. Mama pracovala v lekární zriadenej ešte jezuitmi pred 300 rokmi a aj tam bolo cítiť závan dávnej histórie. Chodievali sme na Skalku, kde je prastarý kláštor i starý kostol, ale bolo to i nádherné miesto, no v posledných desaťročiach stratilo svoj pôvab. Veľa som čítal, najprv historické romantické po-

staršie dokumenty od začiatku 13. storočia až po rok 1848. Tam som sa na archívnom materiáli v latinčine, nemčine i maďarčine jazykovo zdokonalil a tak som mohol preniknúť hlbšie do zákulisia histórie.

Môžete nám bližšie špecifikovať obdobie, ktorému sa venujete?

V archíve som prakticky prešiel materiálom od najstarších čias až do druhej polovice 20. storočia. Neskôr som pracoval v Historickom ústave Slovenskej akadémie vied, kde som sa špecializoval na raný novovek, témou dizertačnej práce bolo povstanie Františka II. Rákociho. Tak som, dá sa povedať, zakotvil v období novoveku, ale občas si „odskočím“

fotky: archív Ivana Mrvu

viedky pátra Jozefa Braneckého, na ktorého si ešte tak trochu aj osobne pamätám, potom prišiel na rad Zamarovský, inak tiež môj krajan, rodák zo Zamaroviec. Musím však priznať, že náklonnosť k histórii som aj tak trochu zdedil od starého otca, ktorý po 1. svetovej vojne pôsobil v Nitre a z dejín mesta publikoval množstvo článkov a vydal aj niekoľko knižiek. Dejiny bola jeho záľuba. Po úspešnom ukončení strednej školy som v Bratislave študoval archívniectvo a históriu na univerzite Komenského a po získaní diplomu som nastúpil do vtedajšieho štátneho archívu Slovenskej socialistickej republiky – dnes sa volá Slovenský národný archív – a tu som pracoval v oddelení, kde boli naj-

aj do 20. storočia alebo do stredoveku. V rámci niekoľkých regionálnych monografií som spracoval, pravda, na regionálnej úrovni aj dejiny od najstarších čias až po súčasnosť. To je podľa mňa taká malá historická maturita a mal by ju podľa možností absolvovať každý, kto sa pasuje za historika.

Ako sa cítite po voľbe dekana?

Cítim sa dobre. Byť dekanom na škole, a vôbec zastávať takúto vysokú funkciu, si vyžaduje celé nasadenie a s funkciou v dnešnej dobe sú spojené aj rôzne riziká. Do konkurzu som sa prihlásil najmä preto, aby boli aspoň dvaja kandidáti. Musím povedať, že mi odľahlo a zo srdca spadol kameň.

Budem mať aspoň viac času a menej organizačno-administratívnych povinností.

Môžem sa vás spýtať na personálne zmeny na katedre?

Samozrejme, že môžete. Zmeny vyplývajú z dlhodobej koncepcie našej katedry, pričom naším cieľom je vybudovať stabilný a produktívny kolektív. Celý tvorivý potenciál musí pedagóg venovať študentom a svoju vedecko-publikačnú činnosť realizovať v prospech školy. Z toho dôvodu sme pristúpili k opatreniam, že niektorí kolegovia, ktorí pracovali aj na iných školách, museli opustiť náš kolektív a, samozrejme, ukazovala sa aj potreba generáčnej výmeny. Musím povedať, že pri výbere nových kolegov som mal šťastnú ruku, Michal Chvojka, Michal Habaj, Peter Sokolovič sa javia ako mimoriadne produktívni a odovzdávajú študentom viac než som očakával. Pomohli oživiť pomery na našej katedre a pozitívne signály na ich prácu prichádzajú aj od študentov.

Ako ste spokojný s aktivitou našich študentov? Vidíte v nich budúcich historikov?

Musím s veľkým uspokojením konštatovať, že naši študenti sú mimoriadne aktívni. Do popredia dávam 4. a 3. ročník, taktiež 2. a 5. ročník, ktorý svojou aktivitou strhávajú aj iných a spolu vytvárajú kolektív, ktorý je vôbec najaktívnejší v rámci Filozofickej fakulty a možno aj univerzity. Pomáhajú nám zdokonaľovať výučbu mnohými aktivitami. Spomeňme si historickú spoločnosť, ktorá tu funguje a vykonala mnoho práce, ktorú si začalo všímať aj naše vedenie a patrične ohodnocovať. Študenti vydávajú svoj časopis, organizujú prednášky, besedy, dokonca zorganizovali aj výstavu, ktorá mnohých zaujala, pripravujú sa exkurzie, zájazdy za históriou a podobne. Ak by som to mal povedať jednou vetou, som nadmieru spokojný s prácou našich študentov.

Katedra histórie

Katedra histórie bola založená v roku 1997 ako jedna zo zakladajúcich katedier FF UCM. Medzi zakladateľov univerzity i katedry patrili PhDr. Marta Melníková a prof. PhDr. Václav Furmánek, DrSc.

Pedagógovia:

Vedúci katedry:

doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.
imra@gmx.ch

Zástupca vedúceho katedry
Mgr. Michal Habaj, PhD.
michal.habaj33@gmail.com

Tajomníčka katedry:

Mgr. Eva Juričková, PhD.
latincina.ucm@gmail.com

Koordinátorka štúdia:

Mgr. Silvia Haladová, PhD.
koordinatordejepis@gmail.com

Sekretárka katedry:

Mária Hideghétyová
033 5565 221

Členovia katedry:

prof. PhDr. Martin Homza, PhD.
doc. Martin Hurbanič, Mgr. PhD.
doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.
Mgr. Michal Chvojka, PhD.
Mgr. Naďa Labancová, PhD.
PhDr. Dušan Segeš, M.A., PhD.
PhDr. Peter Sokoloviš, PhD.
PhDr. Radoslav štefančík, PhD. Mpol.
PhDr. Ladislav Župčan, PhD.

Čo nové na Katedre histórie?

text : Jozef Oravec

Počas zimného semestra školského roka 2013/2014 sa toho na Katedre histórie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave udialo veľa. Veľká vďaka patrí hlavne ľuďom z Historickkej spoločnosti UCM, ktorí svojou činnosťou spríjemňujú prežitie školského roka pomocou zaujímavých prednášok, výstav a diskusií. Spoločnosť bola založená 10. októbra 2012 a doteraz sa jej podarilo usporiadať mnoho akcií, ktoré sa tešili slušnej návštevnosti a záujmu.

Po prvých týždňoch školy sme mali tú česť privítať Mgr. Norberta Kmeťa, CSc., z Ústavu politických vied SAV pri jeho prednáške na tému „Vyrovnávanie sa s minulosťou“, ktorá sa konala 6. novembra v priestoroch univerzitnej knižnice. Prednáška, a s ňou spojená diskusia, pojednávala o nedávnej minulosti, keď nám pán Mgr. Norbert Kmeť, CSc., priblížil osudy Slovenska a Slovákov po druhej svetovej vojne, spoločný československý štát až po vznik samostatnej Slovenskej republiky 1. 1. 1993. Pozvaný hosť súhlasil s natáčaním na kameru, takže ľudia, ktorí nemohli prísť, si môžu pozrieť túto zaujímavú prednášku na internete.

12. novembra o 15:00 HS UCM zorganizovala veľmi zaujímavú prednášku na tému „Slovensko v kronikách Uhorského kráľovstva“, keď pozvanie spoločnosti prijal jeden z najvýznamnejších historikov Slovenska prof. Richard Marsina, DrSc., ktorý uviedol početné publikum do problematiky zau-

jímavým rozprávaním. Prednáška vzbudila záujem a mala návštevnosť nielen z radov študentov, ale i pedagógov. V HS UCM vznikla myšlienka spoločného stretávania a vymieňania názorov na rôzne témy. A tak vznikol Diskusný klub, ktorého prvé stretnutie sa konalo 19. novembra o 18:00 na tému „Dejiny šialenstva“, čo je dielo francúzskeho mysliteľa 20. storočia Michela Foucalta. Vzhľadom na to, že to bolo prvé stretnutie, zišla sa pekná skupina ľudí a prvým hosťom bol Mgr. Michal Chvojka, PhD.

O dva týždne neskôr, teda 26. novembra sa tematika prednášky preniesla do doby druhej svetovej vojny a s ňou spojeného slovenského štátu, s názvom „Slovenská republika v rokoch 1939 – 1945“. Pozvaný bol tentoraz vedúci katedry na Pedagogickej fakulte UK prof. PhDr. Róbert Letz, CSc. Pretože téma bola veľmi rozsiahla, prednáška sa venovala vývoju cirkvi na Slovensku počas prvého samostatného štátu. Ako po každej prednáške nasledovala diskusia a s ňou spojený predaj kníh, ktoré prof. PhDr. Róbert Letz, CSc., s radosťou záujemcom podpísal. Ďaľšou akciou organizovanou na katedre pod záštitou HS bola výstava k 106. výročiu narodenia Clausa von Stauffenberga, ktorá priblížila návštevníkom pohľad na nepodarený atentát z 20. júla 1944 na Adolfa Hitlera s názvom „Operácia Valkýra“. Výstava sa uskutočnila za pomoci Múzea SNP v Banskej Bystrici, Nadácií z 20. júla 1944 a Nemeckého hnutia odporu. Súčasťou výstavy bol aj ponúkaný výklad, ktorý ochotne predvádzal jeden zo študentov. Výstava prebiehala v dňoch od 26. novembra do 3. decembra v čase od 9:00 do 13:00 v presklenej zasadačke rektora UCM.

3. decembra o 15:00 sme mali možnosť v knižnici vidieť pražského archivára Mgr. Martina Sováka pri jeho prednáške „Praha – Kolín: Medzinárodná archivná spolupráca“, kde publiku priblížil tragédiu, ktorá postihla mesto Kolín 3. marca 2009, keď sa kvôli nedbanlivosti kompetentných prepadol kolínsky archív a strhol so sebou aj dve priľahlé budovy do obrovského krátera. Prednáška sa zaoberala pomocou pražských a kolínskych archivárov, ktorí sa snažili zachrániť z archívu čo najviac materiálu, aby hlavne kultúrna škoda nebola

taká veľká. Keďže sa Mgr. Martin Sovák toho ušľachtileho činu osobne zúčastnil, mohol publiku podávať osobné skúsenosti z prác na záchranu nielen nemeckého kultúrneho dedičstva.

Ako sa blížil záver semestra, konalo sa druhé stretnutie Diskusného klubu, tentoraz na tému „Totalitarizmus v dielach Georga Orwella“ 10. decembra. A keďže sa prvé stretnutie tešilo vcelku peknej účasti a ohlasy boli pozitívne, na ďalšie stretnutie prišlo viac študentov, a čo bolo potešujúce, aj viac pedagógov z našej univerzity. Budeme dúfať, že tento trend organizácie prednášok a besied sa na našej katedre udrží, že sa bude návštevnosť na akciách zvyšovať a že sa niekedy spolu stretne na nejakej z nich.

Kde zohnat tie správne knihy

text:
Jozef Oravec

Kde zožením tú knihu? Hej, nevieš, ako zožením tú knihu? Kde tak by som našiel od neho to a to. Tak takéto vety si už určite povedal ne jeden zo študentov. Väčšina z nich prvé, čo urobí, je, že klikne na Google a v podstate skúsi šťastie. Ale dobré vyhľadávacie kníh existujú a v nasledujúcom článku sa vám pokúsime priblížiť niekoľko z nich.

Jedným z najlepších je server *libgen.org*, kde sa dá zohnať takmer všetko a vyhľadávanie je jednoduché. Možnou nevýhodou je, že podstatná väčšina titulov je v anglickom alebo nemeckom jazyku, no to študenta predsa nemôže odradiť. Na hľadanie kníh z oblasti histórie, a jej príčlenených vied, určite dobre poslúži *forumhistoriae.sk*.

K tematike slovenských dejín bude užitočná stránka *upn.gov.sk*, na ktorej sa nachádza veľa zaujímavých titulov rôznych autorov, spisov a dokumentov. Ak študent potrebuje dielo slovenských literárnych umelcov, či už súčasných, alebo minulých, poslúži stránka *zlatyfond.sme.sk*, kde študent môže nájsť diela takých veľikánov slovenskej literatúry, ako boli Ján Kollár, Ľudovít Štúr či Jozef Gregor Tajovský. Dobrými servermi na sťahovanie kníh za malé poplatky sú stránky ako *datatbook.cz* alebo *vydavatel.sk*. Dúfame, že sme vám aspoň trochu pomohli a tento článok uľahčí hľadanie kníh, ktoré potrebujete.

Mám titul, som „IN“

text:

Mgr. Petra Raffayová

Článok je venovaný akademickým titulom a tomu, ako ich vníma dnešná spoločnosť. Predstava mladých ľudí o získavaných vedomostiach na vysokých školách sa aktuálne doslova bije s predstavou staršej verejnosti. Nadpisom „Mám titul, som „IN“ sa snažím poukázať na myslenie študentov a ich nesprávne chápanie získavania „instantného“ vzdelávania na školách.

Mladý človek po ukončení strednej školy stojí pred dôležitou bytostnou otázkou: „Akým smerom sa bude ďalej uberať môj život?“. Má zopár možností, v závislosti od predchádzajúceho ukončeného štúdia.

Je značný rozdiel, či študent ukončí svoje štúdium maturitou na gymnáziu, alebo na strednej odbornej škole (často sa použí-

va výraz „priemyslovka“). Gymnázium v podstate predurčuje študenta pokračovať v ďalšom štúdiu na vysokej škole, pretože spôsob výučby na gymnáziách je chápaný ako príprava študenta na vysokú školu. Štúdium je tu skôr všeobecné a poskytuje širší prehľad vo viacerých vedných disciplínach, aby si študent neskôr dokázal vybrať svoj predmet a mohol v jeho podrobnejšom štúdiu pokračovať už ako vysokoškolák. Naopak, maturant strednej odbornej školy má v rukách už istú prax, pretože jeho štúdium bolo zamerané na konkrétny odbor, remeslo. Častokrát sa stáva, že mladý človek nie je spokojný so strednou školou, ktorú vyštudoval, pretože výber školy zariadili rodičia ešte v detskom veku, kedy ešte nebol schopný rozhodovať o svojom ďalšom

osude. Avšak momentálna spokojnosť či nespokojnosť mladého človeka ešte nie je najzávažnejším problémom. Reálny a zásadný problém nastáva až vtedy, keď študent po skončení gymnázia netúži ísť ďalej študovať a vzdelávať sa. V takom prípade mu jeho uplynulé roky prípravy na vysokú školu na gymnázium v podstate nič nepriniesli a svoje nadobudnuté znalosti už nebude môcť špecializovať a zdokonaľovať. Preto sa tu opätovne vynára otázka: „Čo budem robiť ďalej?“. V tomto bode sa vrátme naspäť k možnostiam, ktoré sa študentovi po ukončení strednej školy otvárajú.

Prvou možnosťou je zamestnanie. Študent, ktorý už nechce ďalej študovať, má možnosť nájsť si zamestnanie, čo v súčasnosti nie je ľahká úloha. Študentov je veľa, zatiaľ čo voľných pracovných miest stále málo. Školy doslova chrlia absolventov vysokých škôl, pričom klasických robotníkov je nedostatok. Pomer voľných pracovných miest na počet študentov je stále nevyrovnaný. Je nadbytok vysokoškolsky vzdelaných ľudí.

Ďalšou možnosťou je pokračovanie štúdia na vysokej škole. Táto možnosť je veľmi využívaná. Študent si môže vybrať z 36 oficiálne registrovaných vysokých škôl. Z týchto je 20 škôl verejných, 3 školy sú štátne a 13 škôl je súkromných. Každá zo škôl ponúka rôzne kombinácie predmetov. Študent si môže vybrať len jeden odbor, alebo môže študovať aj viaceré naraz, podľa odvahy. Po ukončení vysokej školy s rôznou dĺžkou štúdia, v závislosti od typu a náročnosti odboru, škola udelí absolventovi akademický titul.

V súčasnosti sa na Slovensku udeľujú nasledovné akademické tituly:

1. stupeň

- bakalár (Bc.)

2. stupeň

- magister (Mgr.), v oblasti umenia magister umenia (Mgr. art.)
- inžinier (Ing.) v technických, poľnohospodárskych a ekonomických oblastiach inžinierskych programov a v oblasti architektúry a urbanizmu akademický titul

inžinier architekt (Ing. arch.)

- doktor všeobecného lekárstva (MUDr.) v oblasti humánneho lekárstva, doktor zubného lekárstva (MDDr.) v oblasti zubného humánneho lekárstva
- doktor veterinárneho lekárstva (MVDr.) v oblasti veterinárneho lekárstva

3. stupeň

- doktor – philosophiae doctor (PhD.)
- doktor umenia – artis doctor (ArtD.)
- licenciát (katolíckej) teológie (ThLic.)
- doktor (katolíckej) teológie (ThDr.)

Rigorózne skúšky – po absolvovaní rigorózne skúšky, ktorá spočíva v obhajobe rigorózne práce, môže študent získať tieto tituly:

- doktor prírodných vied (RNDr.) v prírodovedných študijných programoch
- doktor farmácie (PharmDr.) vo farmaceutických študijných programoch
- doktor filozofie (PhDr.) v spoločensko-vedných a umenovedných programoch
- doktor práv (JUDr.) v právnických študijných programoch
- doktor pedagogiky (PaedDr.) v učiteľských študijných programoch a telovýchovných študijných programoch
- doktor teológie (ThDr.) v teologických študijných programoch okrem študijných programov v oblasti katolíckej teológie

Poslednou, nie veľmi vhodnou možnosťou, je byť nezamestnaný a neštudovať, čiže v preklade sedieť doma a poberať sociálne dávky. Avšak to nie je cesta, ktorou by sa mal uberať zdravý mladý človek. Jednak psychicky upadá, jednak berie zadarmo peniaze štátu, a nakoniec aj nepomáha zveľaďovať štátne hospodárstvo.

Vzhľadom na vyššie uvedené fakty je pre študenta najlepšou a najschodnejšou možnosťou pokračovať v štúdiu na vysokej škole. Jedným z dôvodov rozhodnutia pre štúdium na vysokej škole je krutý moment prekvapenia, ktorý študent zažije pri otvorení internetových stránok s ponukou zamestnania. Po prvé, týchto ponúk je pre študenta s maturitou žalostne málo a po druhé, ak aj študent nájde nejakú ponuku, požiadavky sú neprimerané. Študent po absolvovaní strednej školy nemá

žiadnu prax ani skúsenosti, a preto nevyhovuje žiadnemu zamestnávateľovi. Paradoxom je, že zamestnávateľ chce zamestnať mladého človeka, ale neposkytuje mu priestor na vzdelávanie v danej oblasti. Každý zamestnávateľ chce „hotového“ človeka s praxou a najlepšie do tridsať rokov. Preto bežný študent bez praxe, len s niekoľkými absolvovanými brigádami na krku, nemá žiadnu šancu. Z tohto dôvodu sa študenti utiekajú k štúdiu, pretože nevidia lepšie východisko. Pokiaľ sa chcú zamestnať hneď po vysokej škole, sú zväčša nútení pracovať popri štúdiu. Bohužiaľ, táto situácia prináša svoje obete. Študent tak stavia na prvé miesto svoju prácu a až potom u neho nasleduje škola a štúdium. Získanie titulu je pre väčšinu študentov len prostriedkom, ako sa v budúcnosti lepšie zamestnať. Ideálne je, ak by mladý človek získal viacero titu-

torých vysokých školách stal „mastný“ poplatok, ktorý študent zaplatí za prijatie. Jedným z pôvodne dobre mienených riešení malo byť založenie súkromných vysokých škôl, na ktorých mali za vyzbierané poplatky od študentov učiť vysoko kvalifikovaní vyučujúci. Avšak prax neskôr ukázala, že súkromné vysoké školy zväčša neprodukujú dostatočne kvalifikovaných odborníkov. Študent totiž predpokladá, že ak si za školu dostatočne zaplatí, nemusí vynaložiť toľko úsilia na štúdium a titul mu bude automaticky udelený. Túžba vlastniť titul, tzv. titulománia, sa stala hitom tejto doby. Mám titul, som „IN“, som žiadaný a zaujímavejší pre spoločnosť, preto ho musím získať za každú cenu. A práve to je problém, že ZA KAŽDÚ CENU!!! Zamyslime sa, je naozaj pravda, že keď mám titul, som „IN“? Je naším cieľom získať titul len za modré oči, resp. za slušný

lov. Viac titulov = väčšiu šancu sa zamestnať. Kvantita prevyšuje kvalitu.

Pojem „kvantita“ dostal zelenú aj v myslení väčšiny zamestnancov vysokých škôl. Čím viac študentov vysoká škola naberie, tým viac peňazí dostane. Ako som už vyššie spomínala, produkuje sa množstvo absolventov rovnakých odborov (napr. sociálna práca, právo atď.), ktorých je nadbytok. Riešením by bolo produkovať ľudí, ktorých naše hospodárstvo reálne potrebuje. Nie je potrebné zbytočne otvárať ďalšie neopodstatnené študijné programy, ale len tie, ktoré spoločnosť naozaj potrebuje.

V očiach verejnosti prevláda názor, že dnes už vysokú školu dokáže vyštudovať takmer každý. Môže za to skutočnosť, že prijímacie pohovory sú menej náročné ako v minulosti a hlavným kritériom prijatia sa na niek-

balílk peňazí a neprodukovať odborníkov? Naozaj chceme ísť k zubárovi s bolestivým zubným kazom, ktorý nám nepomôže, pretože nevie nič o zuboch? Chceme dať naše deti do školy, ktorá ich nič nenaučí? Chceme si dať navrhnuť dom, ktorý nám potom spadne na hlavu? Myslím si, že vašu odpoveď poznám. Preto má byť našou snahou produkovať kvalifikovaných ľudí, ktorí nám vedia pomôcť, ktorí naozaj vedia robiť to, čo majú vyštudované, a uľahčujú nám tak náš život. Nemôže predsa každý vedieť niečo málo o všetkom, pretože takto sa nedá fungovať. Na svete je toľko profesií, aby si každý našiel tú svoju a robil ju s láskou a KVALITNE. Tak, ako v minulosti, aj dnes platí jedno ľudové príslovie: „Práca kvapná, málo platná“.

Zdroj: www.portalvs.sk (Portál vysokých škôl)

DIPLOMAT A JEHO KNIHA

text:
Ján Rímeš

fotky: Študentská rada UCM

Nasledujúce riadky by som rád venoval akcii, ktorá sa uskutočnila 11. decembra v univerzitnej knižnici. Uskutočnila sa tu beseda so slovenským prozaikom, dramatikom a diplomatom Ing. Jozefom Banášom, na ktorej nescelo chýbať zastúpenie časopisu Parazol.

Autor viacerých knižných bestsellerov nás poctil svojou prítomnosťou. Jeho čas bol ohraničený, pretože z Trnavy jeho cesta viedla na besedu do Topoľčian. Zameral sa na predstavenie svojich najpredávanejších, kritikou označených, dobrodružných románov *Kód 1* a *Kód 9*, *Zastavte Dubčeka* a *Zóna nadšenia*. Číslo 1 v numerológii symbolizuje najväčšie dobro. Na 456 stranách sa autor

rozumne pýta, či zaužívané kresťanské dogmy majú pevný a podložiteľný základ. Nie je to len upevnenie moci cez ľudský pocit viny a hriechnosti? Je zástanca názoru, že fakty treba preverovať a je potrebné riadiť sa zdravým sedliackym rozumom.

Zložitá je cesta životom: „Blíži sa zmena, každý to podvedome cíti. Na svete však existujú dva typy ľudí: prví sú tí, ktorí pravdu vlastnia, tzv. Dogmatici, a druhí sú tí, ktorí pravdu hľadajú.“

„Román *Kód 9* nebol prezentovaný v rozsahu ako predošlá kniha. V románe *Zastavte Dubčeka!* podáva autor nielen ucelený obraz o spoločensko-politickej situácii v rokoch,

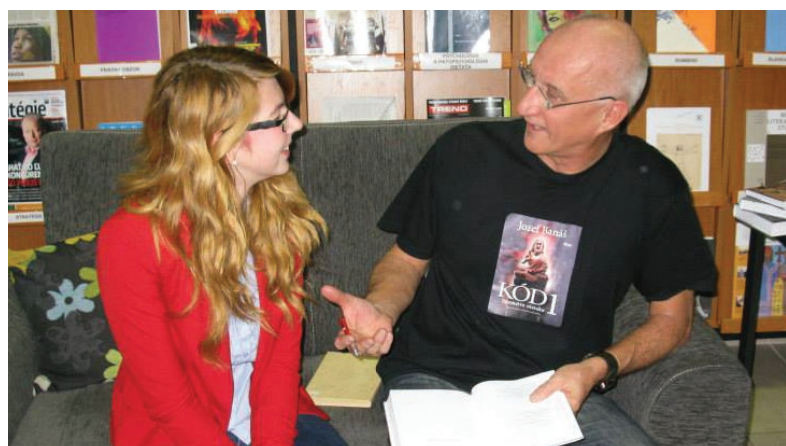
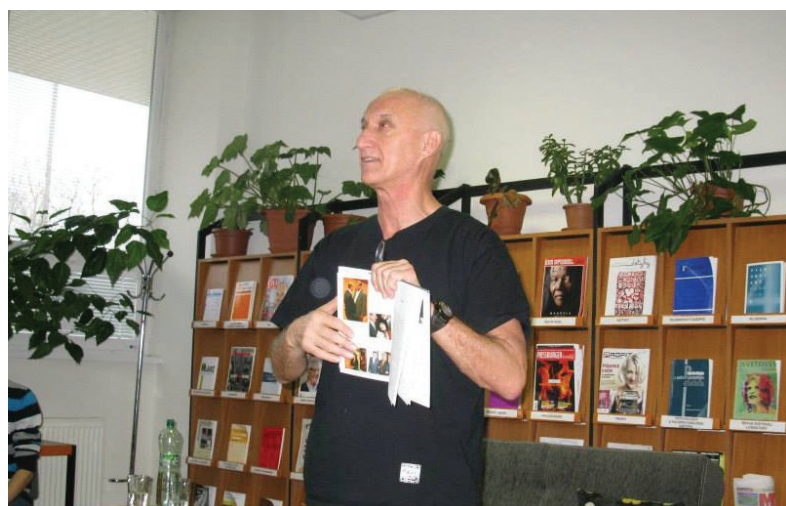
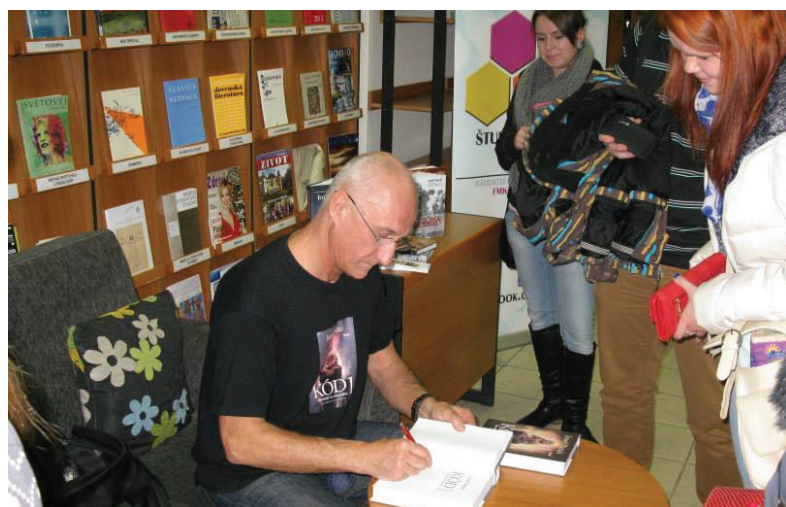
keď sa myšlienky socializmu ujímali i reformovali, ale spájaním zaujímavých faktov zo súkromného života Dubčekovcov vytvára aj pôsobivý ľudský portrét najznámejšieho česko-slovenského politika moderných dejín.“¹ Predalo sa vyše 18-tisíc výtlačkov, čo jasne vypovedá o spisovateľských kvalitách pána Banáša.

„Píše sa rok 1968. Hlavný hrdina, 22-ročný študent Jozef, sa v júli zaľúbi v Kyjeve do Ukrajinky Alexandry a v auguste sa vo Vysokých Tatrách zoznami s nemeckým študentom Thomasom, ktorý sa v osudnú noc z 20. na 21. augusta vracia späť do Nemecka. V tú istú noc prichádza do Československa cez východnú hranicu Alexandra ako príslušníčka sovietskej okupačnej armády. Z lásky k Jozefovi chce dobrovoľne pomôcť Čechom a Slovákom v boji s údajnou kontrarevolúciou. Okupácia preruší priateľstvo a lásku mladých ľudí, no spôsob, akým sa v nasledujúcich tridsiatich siedmich rokoch prepletú osudy hlavných protagonistov, vyráža dych. Román Zóna nadšenia získal v čitateľskej ankete Knižnej revue ocenenie Kniha roka 2008 a s nemeckým prekladom (Jubelzone, 2012) sa stal autor finalistom nemeckej literárnej Ceny Johanna Gottfrieda Seumeho. Okrem nemčiny román preložili do češtiny a poľštiny, pripravuje sa preklad do ukrajinčiny a hindčiny. Pre veľký čitateľský úspech vychádza na Slovensku v druhom, upravenom vydaní.“²

Na záver besedy sa uskutočnil predaj kníh spojený s autogramiádou. No ako bonus môžeme považovať výstup istej panej, ktorá prišla na besedu s úmyslom zdiskreditovať autora, no obecnstvu bola na smiech, pretože o sebe bez ostychu vrela, že do nej vstúpil duch svätý a autor bude strestaný za jeho nehanebné rúhanie.

¹<http://www.martinus.sk/?uItem=130388>

²<http://www.martinus.sk/?uItem=75486>

INTEGROVANÉ DETI NA ŠKOLÁCH

TEXT:
SINDY STRAKOVÁ

Medzi integrované deti zaraďujeme aj tie so špecifickými poruchami učenia. Tieto poruchy nie sú viditeľné na prvý pohľad, a preto skresľujú náš úsudok o danom človeku. Často sa prejavujú u malých detí a pretrvávajú až do dospelosti. Najčastejšie sa prejavujú pri osvojovaní schopnosti písať, čítať, počítať. Medzi najčastejšie poruchy patria dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dys-

kalkúlia. Tieto zaraďujeme medzi poruchy pozornostného deficitu a vyskytujú sa najčastejšie. Dyspraxia, dyspinxia, dysmúzia sú deficity manuálneho a vnemového charakteru.

Prispôbenie sa požiadavkám prostredia podľa svojich potrieb je závislé od schopnosti myslieť a prijímať nové informácie. Táto adaptácia vypovedá o inteligencii, ktorá

však nemá priamy vplyv na samoodstránie porúch učenia. Môže dôjsť k istému zahmlievaniu, prekryvaniu problematickej oblasti, záleží však od závažnosti špecifickej poruchy učenia.

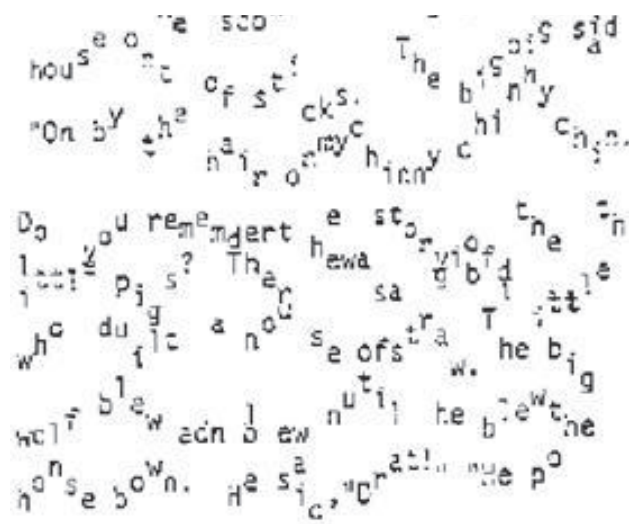
Predpona „dys-“, pochádzajúca z Grécka a predpona „dis-“, pochádzajúca z latinčiny sú totožné. Znamenajú rozpor, deformáciu. V praxi táto predpona označuje negáciu, napríklad disharmónie – nesúlada a podobne. Dyslexia je najčastejšie sa vyskytujúca porucha čítania. Vyskytuje sa u detí aj dospelých. Priamo ovplyvňuje zrakové vnímanie, čo spôsobuje problém s textom. Zámena písmen, pomalšie čítanie, ťažká orientácia v texte či čítanie s nepochopením sa dajú čiastočne zmierniť, v niektorých prípadoch aj vekom odstrániť, ale sú prípady, keď táto porucha pretrváva a danému človeku spôsobuje značné problémy, aj napriek tomu, že inteligencia nie je znížená. Sprievodným javom je porucha ľavej-pravej strany či orientácia v priestore.

Národný inštitút detí a mládeže v Českej republike vo svojej štúdii uvádza viacero porúch. „*Rychlost* - dítě luští písmena a hláskuje, neúměrně dlouho slabikuje, nebo naopak čte zbrkle, domýšlí slova. Není výjimkou, když dítě má dobrou rychlost čtení, umí tedy převést tvar slov do zvukové podoby, ale není schopno chápat obsah přečteného. *Chyby* - dítě zaměňuje tvarově blízká písmena např. a/e, m/n, b/d/p. Může také zaměňovat zvukově blízká písmena t/d. Dochází k zaměňování pořadí písmen ve slově, kdy například slovo sen je přečteno jako nes, někdy může vynechávat písmena případně i slabiky některých slov. Další častou chybou je domýšlení slov podle jejich začátku nebo kontextu. *Technika čtení* - dítě například slovo potichu předčítá po hláskách a pak jej vysloví nahlas, nebo neúměrně dlouho zůstává ve čtenářském vývoji u slabikování, opakovaně čte začátky slov případně celá slova, čtení je neplynulé, těžkopádné, s častými zárazy. *Porozumění* - zaměření úsilí a pozornosti na zvládnutí čtenářské techniky může dítěti znemožnit více či méně porozumět obsahu přečteného. Někdy to může být na úrovni úniku detailů, či částí z obsahu. V nejtěžších případech dítě nerozumí obsahu přečteného textu vůbec. Rozložení skupiny dyslektiků je stejné, jako

rozložení celé populace. Jsou mezi nimi intelektuálové nadprůměrní, průměrní i podprůměrní. Poměr dyslektiků mezi dívkami a chlapci je 1:10 v neprospěch chlapců. Chlapců postižených dyslexií je desetkrát více.“

Tieto choroby sa väčšinou vyskytujú v rôznych kombináciách a neovplyvňujú inteligenciu človeka, práve naopak, umožňujú iným častiam mozgu väčší rozvoj. Dôkazom tohto tvrdenia je aj fakt, že mnoho slávnych a múdrych ľudí trpí a trpelo ľahkými mozgovými disfunkciami. John Travolta – herec, Tom Cruise – herec, Pablo Picasso – maliar, Jay Leno –televízny moderátor, Whoopi Goldberg – herečka, Leonardo da Vinci – umelec, vedátor, technik, Albert Einstein – vedec.

Závaznosť týchto disfunkcií si uvedomujú v mnohých európskych krajinách či v USA, kde sú oficiálne uznané ako postihnutie – podobne ako mentálne, telesné a zmyslové. Len v európskych školách postihuje 4.8 % žiakov. Na Slovensku má táto choroba štatút poruchy učenia, a preto jej neprikladáme taký význam.

Pre tých, čo si ešte stále nevedia predstaviť, aké to je, dokladám obrázok. Skúste sa naň pozrieť a predstavte si, že takto vidíte všetko, že skôr ako sa chcete naučiť anglické slovíčko, musíte rozlúštiť jeho tvar, sled písmen a až potom si k nemu priradiť význam. Netreba sa pozerať na ľudí okolo nás s opovrhnutím len preto, že sú iní, lebo práve to ich robí výnimočnými.

Novinky na fakulte

zdroj: Študentská rada UCM

Voľby dekana FF UCM!

Dňa 4. 12. 2013 sa uskutočnila voľba dekana na funkčné obdobie 2014 – 2018. Po spočítaní hlasov bola zvolená doc. Mgr. Katarína Nováková, PhD. z katedry etnológie a mimoeurópskych štúdií, s počtom 8 hlasov. Jej protikandidátom bol doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc. z katedry histórie, ktorý získal 6 hlasov.

Máme zástupcov v Študentskej rade vysokých škôl!

Informuje: Matej Martovič

V dňoch 6. až 8. decembra sa konalo Valné zhromaždenie Študentskej rady vysokých škôl (ŠRVŠ) v Jasnej. Na tomto zasadnutí sa prvýkrát zúčastnili aj delegáti z Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, preto si vás dovoľujeme informovať o činnosti delegátov. Za akademický senát bol do ŠRVŠ zvolený Bc. Peter Čeliga (FF). V priamych voľbách, ktoré sa konali v jeden deň, boli zvolení traja delegáti, a to Bc. Alžbeta Laučeková (FSV), Bc. Eva Kukurová (FMK) a Bc. Matej Martovič (FSV). Všetci štyria delegáti sa spoločne zúčastnili zasadnutia Valného zhromaždenia ŠRVŠ.

Delegáti ŠRVŠ za UCM zastupovali univerzitu počas všetkých troch dní zasadnutia Valného zhromaždenia. V sobotu sa delegáti stretli s členmi Akreditačnej komisie, ktorej položili niekoľko otázok o kvalite vysokých škôl na Slovensku. Dvojhodinová diskusia bola ukončená dohodou o podpísaní memo-

randa o spolupráci medzi ŠRVŠ a Akreditačnou komisiou, ktorá by mala byť podpísaná v januári 2014.

V ďalšom bode sobotňajšieho rokovania bol predstavený nový projekt ŠRVŠ s názvom 1. konferencia akademických senátorov a senátoriek Slovenska. V závere rokovania sa uskutočnila celovečerná diskusia na tému stavu školstva na Slovensku. Ďalšie Valné zhromaždenie ŠRVŠ je naplánované na mesiac február/marec. Delegáti ŠRVŠ za UCM sú otvorení všetkým podnetom či už zo strany študentov, univerzity alebo vedenia jednotlivých fakúlt, ktoré by mohli predložiť na Valnom zhromaždení.

Viac info na www.srvs.sk

Kontakt: m.martovic@gmail.com

Anketa o športových aktivitách informuje: Ján Rímeš

Reakcií na anketu/dotazník bolo žalostne málo. Zapojilo sa do nej 14 respondentov, ktorí vyjadrili jednohlasne záujem o viac športových aktivít na univerzite. 8 zo 14 účastníkov je za pravidelné konanie športových aktivít raz do týždňa a za to, aby sa športové aktivity stali súčasťou vyučovacieho procesu s kreditovým ohodnotením. Chlapčenský účastníci prejavili záujem o loptové hry, dievčata na druhej strane o pohybovú aktivitu typu fitness, aerobik či zumba. Všetkým tým, ktorí sa do ankety zapojili, ďakujeme. V blízkej budúcnosti bude návrh predložený na študentskej rade.

Od tradičných slovenských Vianoc k súčasnosti

text:

Lucia Matúšková

V tradičnej slovenskej rodine sa Vianoce prežívali a oslavovali oveľa intenzívnejšie ako v súčasnosti. V niektorých menších mestách a na vidieku sa dodnes udržujú zvyky a tradície z minulých storočí, avšak vo väčších mestách sa postupne upúšťa od niektorých zvyklostí. V nasledujúcom článku si ich postupne opíšeme a porovnáme tradičné so súčasným.

Príprava a stolovanie

V minulosti bola príprava vianočného stola veľmi dôležitá. Stôl sa vydymil bylinami. Potom sa naň dala biela plachta, respektíve ľanový obrus, z ktorého sa na jar sialo obilie. Pod stolom bola slama ako symbol narodenia Ježiša na slame a nohy stola boli zviazané železnou reťazou ako symbol spolupatričnosti rodiny. Na stole sa nachádzalo všetko, čo sa za uplynulý rok dopestovalo,

vrátane všetkých jedál štedrovečernej večere. Poverovo totiž verili, že ak vstanú od stola počas večere, môže ich zastihnúť zdravotná ujma, prípadne smrť. Do kútov miestnosti a na stôl do nádoby s medom sa dalo po jednom orechu, ako dar zosnulým. Na stole, samozrejme, nechýbali ani peniaze na rozmnoženie financií. Tento zvyk sa zachoval dodnes. Plachta alebo obrus, ktorý na stôl prestierame, je buď biely, alebo s vianočným motívom. A dovoľm si predpokladať, že Slovensko postupom času a vďaka modernizácii už čiastočne stratilo svoj agrárny charakter, a tak väčšina Slovákov si nič nepochybuje. Záhadou mi ostáva, ako naši predkovia zvládli poukladať všetky jedlá na stôl, aby nemuseli od neho vstávať.

Slané a sladké jedlá

Jedlá štedrovečernej večere sa skoro vôbec

nelšíli od súčasných. Podľa regiónu a viero-
rovyznania sa varila kapustová biela poliev-
ka so sušenými slivkami a hubami, mäsová
červená kapustová polievka, šošovicová,
fazuľová, hrachová polievka, na strednom
Slovensku bol obľúbený kysel, prípadne sa
varila polievka z chleba a múky. Piekli sa
kúsky cesta poliate cukrovou vodou a orech-
mi alebo makom, takzvané pupáky, bobáky
a opekance. Podávalo sa to namiesto oplátok.
Z koláčov sa jedli kysnuté koláče plnené ma-
kom, orechami alebo lekvárom. Piekli sa ešte
špeciálne koláče: kračún a štedrák. Kračún
sa piekol bez kvásku a do cesta sa pridávalo
všetko, čo sa počas roka dopestovalo. Ces-
to sa zarábalo so svätenou vodou. Na vrch
sa urobili krížiky a cesto sa pieklo rituálne

ťažký rok. Potom ho rozkrojil pre všetkých
členov rodiny na znak súdružnosti. Nasle-
dovalo jedenie jednotlivých jedál. Večera sa
končila modlitbou a požehnaním. Gazda po
večeri išiel požehnať zvieratá a dal im trochu
zo štedrovečernej večere. Takisto chodil ku
studni a obdarúval ju jedlom, aby bola vždy
plná vody. Ak si odmyslíme zvyklosti so stat-
kom a studňou, tak v niektorých rodinách sa
dodnes robí zvyk s jablkom, avšak rozdiel
je v tom, že v súčasnosti sa modlíme pred
večerou a deti recitujú pred vianočným
stromčekom.

Zaujímavé zvyky našich predkov

Verilo sa, že naše správanie počas tohto dňa
nás bude sprevádzať počas celého roka. Zau-

s fľaškou medu, ktorá sa dala doprostred.
Kládol sa do stredy vianočného stola na kôp-
ku slamy a na stole musel byť až do Troch
kráľov. Štedrák bol koláč, ktorý sa skladal
z viacerých vrstiev, ktoré vyplňala tvaro-
hová, maková, orechová alebo lekvárová pln-
ka. Tieto koláče slúžili na obdarúvanie koled-
níkov a med z kračúna slúžil na liečiteľské
a magické účely.

Pribeh štedrovečernej večere

Štedrá večera sa v tradičnej slovenskej rodine
začínala východom prvej alebo deviatej
hviezdy na nebi. Gazda svoju rodinu
privítal, zarecitoval verš a poprial šťastie
v nasledujúcom roku. Dievčatám natrel
medom krížik na čelo, aby boli sladké. Ak
boli v rodine aj chlapci, dievčatá im takisto
urobili krížik medom na čelo, na symbol
dobrých vzťahov. Následne gazda rozkro-
jil jablko. Ak bolo červivé, znamenalo to

jímavejšie však bolo, že viacero zvykov, ktoré
sa robievali, mali súvis so smrťou. Sledovali
plameň sviečky a ten, na koho sa bude na-
kláňať, do roka zomrie. Podobne sa do lavóra
s vodou dali škrupiny z orechov, v ktorých
horeli sviečky a toho, koho sviečka prvá
zhasne, zomrie alebo ho postihne nešťastie.
Z pece sa vyberali žeravé uhlíky a opäť ten,
komu uhlík prvý vychladne, bude mať ujmu
na zdraví. Ľudia verili, že do jedla sa nesmie
fúkať, aby vychladlo, pretože by sme mali
problémy s hrdlom a dýchaním a nema-
li sme kopať do nôh stola, aby sme nemali
problémy s nohami. Avšak najzaujímavejším
zvykom by vari mohlo byť chodenie nahých
chlapcov na pole, pričom bičmi búchali do
zeme, aby sa zbavili škodcov a krtkov. Táto
rituálna nahota slúžila na priamy kontakt
s prírodou. Modernizáciou a zmenou doby
však tieto zvyky postupne zanikajú.

Kauza Hviezdoslav

text:
Veronika Planková

foto: wikipedia.org

Pavol Országh Hviezdoslav. Keď sa tak vrátim späť do obdobia na mojej strednej a základnej škole, vidím toto meno ako pojem bez identity. Ako symbol bez pochopenia. Hviezdoslav ako jeden z mnohých slovenských velikánov si nasadil masku neoblúbenej maturitnej otázky. Doteraz si pamätám na tiché mrmlanie a znudené tváre spolužiakov, keď prišlo k Ežovi Vlkolinskému či Hájnikovej žene. Stále mám pred sebou obraz zúfalstva v očiach skúšaného, keď náhodou sa ho slovenčínarka spýtala aj na niečo iné než len na obsah. A aj ja sama si pamätám seba v čase, keď som sa pasovala s Gáborom Vlkolinským. Dnes sa musím pousmiať nad tým, ako veľmi som ľutovala svoje rozhodnutie si ho vybrať ako tému na referát. Mám pocit, že klasická stredoškolská veta „na čo nám to v živote bude?“ pri ňom odznievala viac ako pri matematike. Slovenský Shakespeare je označenie, ktoré

Hviezdoslava vystihuje v pochvale i v kritike. Všetkých nás učili, že je najväčším slovenským básnikom. Jeho vysoko poetický štýl, ktorým neopakovateľne zobrazil nielen svoju dobu prelomu 19. a 20. storočia, ale aj hlbokú lásku voči svojej krajine, ľudu, matke a slobode básnika v tvorbe nielen pre národ, ale aj pre svet, upadá do kritiky a posmeškov. „Potrebovali by sme naňho špeciálny slovník rovnako ako majú Angličania na Shakespeara!“ Povedal raz môj vlastný ujo.

O zložitosti jeho jazyka sa nedá pochybovať. Bol zaň chválený i kritizovaný, a to nielen v našej, ale aj v jeho dobe. Preto sa nedá očakávať, že žiačik na základnej škole mu porozumie a pochopí jeho odkaz rovnako ako obyčajný roľník tej doby. To však nič nemení na tom, že nesie hlbokú estetickú a ideovú hodnotu.

Potvrdila mi to i pani profesorka a herečka Božidara Turzonovová¹, s ktorou som sa stretla na našej Univerzite a spýtala sa jej na jej osobný postoj k Hviezdoslavovi. Myslím si, že nikto z nás na Hviezdoslava nezabudne práve aj vďaka jej stvárneniu Hanky Čajkovej v televíznej adaptácii Hájnikovej ženy z roku 1971.

BT: *Tá inscenácia bola veľkou previerkou mojich profesionálnych a rečových zdatností. Bolo to veľmi ťažké a psychicky vyčerpávajúce. Hviezdoslav má svoj verš, ktorý pre mňa má veľkú estetickú hodnotu. Po dokončení nahrávania nám bolo povedané, že to pôjde celoštátne, na celom*

foto: wikipedia.org

Československu, a to cez vianočné sviatky. Boli sme veľmi zvedaví, či niekto Hviezdoslavovmu jazyku bude v Čechách rozumieť. V januári nasledujúceho roku k nám prišiel náš dramaturg doktor Michaelli² s tým, že nám prišiel list od slávneho Jana Wericha³. Nebol to ani tak list, bol to pajan⁴. Medziiným v tom liste bolo písané: „**Nedovedete si predstaviť, jak nádhernej je váš jazyk.**“ Ja ten list všade zháňam, lebo je to veľký dôkaz pre všetkých tých, ktorí ironizujú Hviezdoslava, ktorí si robia z neho posmešky typu, že sa sotva naučil po slovensky a keď nepoznal výrazy, tak si tam dal svoje, a zároveň je to aj dôkaz pre tých, ktorí majú pocit, že musia Hviezdoslava prekladať do slovenčiny.

Hviezdoslav po vychodení ľudovej školy vo Vyšnom Kubíne nastupuje na maďarské gymnázium v Miškolci. Tam začína so svojimi básnickými prvotinami, ale v maďarskom jazyku pod vplyvom maďarských spisovateľov. Jeho maďarská tvorba sa rozširuje a zlepšuje potom na lýceu v Kežmarku. Nečudo teda, že o Hviezdoslavovi kolujú aj takéto názory. Hviezdoslavovo „preorientovanie“ na slovenskú tvorbu a slovenský jazyk má niekoľko príčin. Hviezdoslav ich sám uvádza v starobe takto: „*Moji priatelia napospol pripisujú moje obrátenie zo Saula na Pavla vonkajším vlivom. Toto tak doslovne nestojí: trebárs i mladoch (gymnazialista) som bol vtedy, stálo ma to hodne vlastného premýšľovania, mnoho bezsenných nocí strávených v borbe duševnej, boja to s predsudkami prinesenými z maďarskej školy a s nástrahami kladenými mi neustále v cestu z protívnej strany; i len po tomto nemalom zápase vnútornom preporodil som sa, dajúc konečne u seba zvíťaziť láske k zbožňovanej materi a s tým génium našej sladkozvučnej slovenčiny.*“ (List A. Pražákovi zo 16. 9. 1908)

Nielen láska k materi, ale aj vplyv národovcov, hlavne jeho učiteľa Adolfa Medzihradského, mali podiel na jeho vstupe do slovenskej tvorby. Hviezdoslav sa pod ich vplyvom už ako septimán ponoril do slovenského básnenia, a s tým sa hlavne primkol ku Sládkovičovi. Novoobjavená láska ku slovenčine znamenala preňho úplný začiatok. Až s fanatickou húževnatosťou študoval gramatiku, syntax a slovník. Jeho stále hlbšie prenikanie do tajov slovenskej reči dokazujú malé rukopisné slovníčky nájdené v jeho pozostalosti. Preto môžem iba súhlasiť s vyjadrením prof. Turzonovovej na margo jej nesúhlasu s prekladom Hviezdoslava do „zrozumiteľnejšej slovenčiny.“

BT: „*Správny inteligentný umelec a spolutvorca zachová dielo. Ja chápem, keď sa niečo povedzme skráti a tým prispôsobí dobe. Ale prebásniť? Takíto básnici sú jednoducho nemenná axióma, ktorá má svoju nemennú estetickú hodnotu. A keď z nej vyexcerptujete význam a podáte ho, tak je o to silnejší. Jeho verše nie sú ani riekanky, ani veršovačky, a ani voľný verš. Tá jeho myšlienková náplň, jeho obsah, je veľmi silný a inteligentný. On má dokonca básne, ktoré sú skoro až prorocké. Je to akoby predpokladal túto strašnú ekologickú*

hrôzu, ktorú zažívame. Hviezdoslav je naozaj obrovská studnica. Keď si len vezmeme tú prehistóriu básne *Mňa kedys' zvädzal svet*, tak tá je veľmi zaujímavá preto, lebo je to akoby sa v ňom čosi zlomilo a rozsvietilo po tom, ako sa jeho maminka rozplakala, lebo mu nerozumela. Vtedy sa akoby spamätal a začal mať slovenčinu rád a ja to poviem takto pateticky a gýčovo: stal sa vlastencom, patriotom.“

Pani prof. Turzonovová mi niekoľkokrát počas nášho rozhovoru zarecitovala prvú strofu z básne *Mňa kedys' zvädzal svet*, len tak, spontánne a ja som vďaka tomu naozaj cítila, akú veľkú úctu k nemu cíti. Pre ilustráciu, tu prvá strofa tej básne, ktorú celú nájdete v online knižnici zlatého fondu. Z týchto veršov je naozaj cítiť, že Hviezdoslav svoju slovenčinu miloval.

Mňa kedys' zvädzal svet, mi hovoriac:
Reč, ktorú z domu vieš, ó, jak je lichá!
jak biedny nástroj ona pre snem prác,
čo žitím srdca sú a duchu pýcha.

Tak pohod' totú handru, odev vetých,
do ktorej hriech je halit' pomysly;
máš krídla, známe, – no máš ich var' k letku?
jak však, keď strapy tebou ovisly?! –

Na porovnanie som si spravila malú anketu. Vyplnilo mi ju 44 ľudí vo vekovej kategórii 19 – 35 rokov. Pýtala som sa presne na základné otázky typu, čo pre nich znamená Hviezdoslav a v akej podobe sa s ním stretli. Skóre bolo viacmenej vyrovnané medzi tými, čo ho majú radi a medzi tými, ktorí nie.

Hlavným negatívom, ktoré bolo spomenuté, bolo jeho komplikované vyjadrovanie a ťažký jazyk. Raz sa objavila i poznámka, že zapredal svoju dušu, ale väčšina sa sústredila na jazyk. Paradoxne jazyk bol daný i ako pozitívum a celkom má teší, že tých pozitív bolo podstatne viac. Boli to: národná uvedomelosť, láska k vlasti, poetickosť, obraznosť, ľubozvučný jazyk, patriotizmus, spomienky na základnú školu, nadčasovosť, bežné problémy slovenského ľudu a Hviezdoslavov Kubín. Dovolím si uviesť jednu z týchto odpovedí, pretože ma prinútila sa pousmiať nad tým, že predsa len ten vzťah k našej literatúre nie je ešte pod kvietkami novej doby: „*ťažko sa číta, ale bol to pán na*

svoju dobu. Mal vycibrený štýl písania a je jasné, že sa mi páči. Všetci slovenskí autori majú dačo do seba, sú umelci, len treba vedieť prijať a pochopiť ich diela i keď sa to niektorým individuám bude ťažko vysvetľovať, keď majú hlavu plnú swagu, hip-hopu, Biebera, Ema a neviem čoho. Slovenskú literatúru si treba vážiť.“

Väčšina respondentov v dotazníku uviedla, že s Hviezdoslavom sa hlavne stretli na základnej škole. Aj keď by som mohla len súhlasiť s argumentom, že Hviezdoslav je pre elementaristov príliš ťažký, tak i medzi týmito odpoveďami sa našli také, ktorých pozitívny vzťah sa zrodil práve tam vďaka prístupu pani učiteľky, ktorá sa im snažila ho prednášať. Možno to chce iba viacej príležitostí ho predstaviť a to nielen pri ňom, ale aj pri iných velikánoch našej tvorby. Preto zakončím tento článok slovami, ktoré mi povedala pani prof. Turzonovová na konci nášho rozhovoru: „*Ak ide človek po zmysle a chce ho povedať, lebo ho má rád, chce ho vyjadriť, chápe ho a osvojí si hom tak sa stáva jeho zmyslom; stáva sa jemu vlastným.*“

Doplňujúce informácie:

¹ Božidara Turzonovová (1942), herečka a vysokoškolská profesorka. Je dcérou srbskej matky a macedónskeho otca. Do povedomia filmových divákov sa zapísala hlavne ako predstaviteľka opernej speváčky svetového mena, Emy Destinovej, vo filme *Božská Ema* (1979).

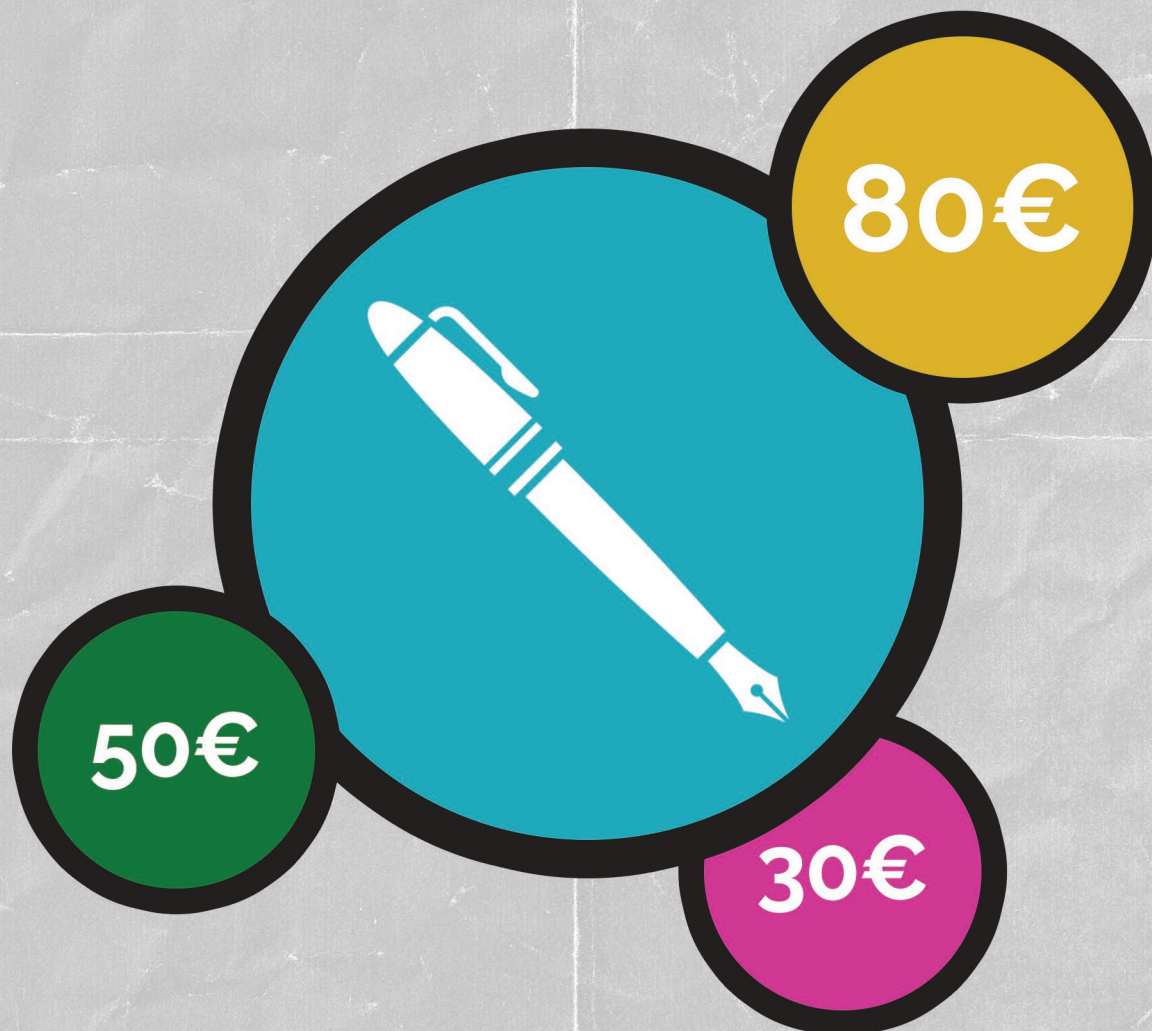
² Dr. Daniel Michaelli (1929 – 1980), herec, dramaturg, učiteľ. V roku 1958 nastúpil do Československej televízie. Svojím širokým rozhľadom vo svetovej dramatickej tvorbe vytvoril vysokú kvalitu tzv. Bratislavských pondelkov, čiže inscenovaní najlepších dramatických diel s prvotriednymi hercami.

³ Jan Werich (1905 – 1980), český dramatik, prozaik a jeden z tvorcov avantgardného divadla. So svojím umeleckým partnerom Jiřím Voskovcem v roku 1938 (keď bolo zavreté divadlo) emigrovali do USA, kde prežili 2. svetovú vojnu. Po návrate z exilu pôsobil v rôznych českých divadlách. Pokladá sa za jedného z najväčších českých hercov 20. storočia.

⁴ Oslavný list.

Časopis Parazol vyhlasuje súťaž

ESEJ STÁLE ŽIVÁ 2013

PODMIENKY SÚŤAŽE:

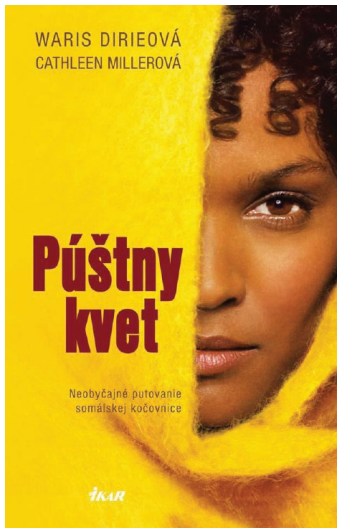
Ocenené budú tri najlepšie eseje (1. miesto: **80 €**, 2. miesto: **50 €** a 3. miesto: **30 €**) študentov Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Témy sú ľubovoľné, ale musia dodržať formu eseje. Rozsah je stanovený na 2 – 10 normostrán (1 normostrana má 1800 znakov), štýl písma Times New Roman, veľkosť písma 12. Každá práca musí mať v hlavičke napísané meno študenta, ročník, katedru, na ktorej študuje a kontaktný email. Práce poslané po termíne sa do súťaže už nezaradia. Príspevky posielajte v slovenskom jazyku **do 28. februára 2014** na e-mail: **parazol.ucm@gmail.com**.

Knihy, ktoré zmenili svet

text: Veronika Žáková

Waris Dirieová – Púštny kvet

Pre tých, ktorí túto knihu nepoznajú, je to krásny a zároveň dojímavý príbeh o mladom somálskom dievčati, ktoré chce žiť lepší život a pomocou svojej odvahy a vytrvalosti to aj dosiahne. Prichádza do Anglicka, kde objavuje nový svet, nových ľudí a úplne

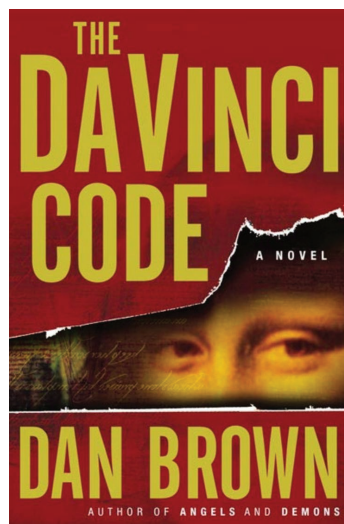

iné zvyky, ktoré ona nepozná, sú jej cudzie a snaží sa ich pochopiť. Waris vo svojej knihe poukazuje aj na nebezpečenstvo a nemorálnosť ženskej obriezky, ktorá sa ešte stále vykonáva v zostalých krajinách. Mnohokrát sa stáva, že mladá dievčina podľahne infekcii v dôsledku

nedostatočnej hygieny pri jej vykonávaní. Aj hlavná hrdinka tejto knihy (čiže samotná spisovateľka), ktorá musela takisto podstúpiť ženskú obriezku, aby bola „čistá“, si ako jedna z mnohých prešla komplikáciami spojenými s týmto aktom. Waris svojím príbehom, vytrvalosťou a odhodlanosťou dopomohla k boju proti porušovaniu ľudských práv a predovšetkým práv žien.

Dan Brown – Da Vinciho kód

Vynikajúco napísaná kniha, ktorú prečítate jedným dychom. Dielo, ktoré uchvátilo milióny čitateľov, no vyslúžilo si aj veľkú kritiku zo strany niektorých cirkví. Akoby sa zrazu báli, že si niekto mohol dovoliť pochybovať o tom, čo mu bolo storočia prezentované ako správne

a pravdivé. Reakciou bolo vydanie viacerých kníh s cieľom vyvrátiť to, čo sa v románe Da Vinciho kód píše. Mali by sme si uvedomiť, že spisovateľ nie je historik. Úlohou spisovateľa je dotknúť sa ľudského srdca, nie podávať historické fakty. Autor vás drží neustále v napätí a rýchlo obraciate stránku za stránkou. Je to síce len fikcia, no všetko sa zdá byť také reálne a vierohodné. Brown používa vynikajúce ťahy, aby zamotal dej a zasial semienka pochybnosti do toho, čo poznáme a vieme o Biblii, Ježišovi a histórii a ním spojenou. Núti vás nájsť si informácie, aby ste sa presvedčili, kde je pravda. Táto kniha je fascinujúci fiktívny zážitok, ktorý presne splnil ten účel, pre ktorý bol napísaný.

Susan Chernak McElroyová – Zvieratá ako učitelia a liečitelia

Túto knihu síce bude málokto, a hlavne z mojej generácie, poznať a je pravdou, že sa nestala bestsellerom ako predchádzajúce dve, no skutočné príbehy v nej zmenili mnohým ľuďom život. Kniha je obohatená aj autentickými kresbami a básňami. Každý jeden príbeh, ktorý je v nej napísaný, zmenil pohľad obyčajných ľudí na svet okolo seba, na živé tvory okolo nás a čo všetko dokáže ľudská či zvieracia myseľ a naša sila vôle. Kniha aj poukazuje na to, že každý živý tvor má v sebe všetky prostriedky na to, aby sa vyliečil a že nie vždy krutosť a násilie je riešením, že vždy existuje iná cesta a to sa náš život na našej planéte snaží naučiť. Kniha má za cieľ stať sa potravou pre duchovne hladnú spoločnosť, ktorá si len pomaly začína uvedomovať múdrosť súcitu a bohatstvo darov a sily zvierat.

WE LIVE IN A BLUE WORLD...

text: Silvia Bohunická

The age of social media we currently live in is changing its pace almost on a daily basis. Nothing was subjected to change more rapidly, than the trends which took internet by the storm. I'm not going to delve into the beginnings of World Wide Web thirty years ago; all we need to do is to look at the last decade or so.

I'm sure many of you remember the very first social site which gained massive membership – MySpace. Established in 2003 it was a unique platform of social network which was the first in the history to allow the user to manage its content completely. This means that an owner of the account could have posted anything he wanted there – from his favourite music videos, through links to areas of his interest, or simply meet new people by establishing a profile and chatting. According to statistics, it was the most visited social site from 2005 to 2008, when it was overtaken by Facebook. MySpace failed, and it hit the bottom the big time. The main mistake – it was too benevolent to its users. It had no firmly established engine, users could utilize everything, hence their page looked like a browsing of ransom notes, rather than a site with clear content. When the biggest competitor – Facebook took the helm as a captain internet social media, MySpace languidly sank into oblivion.

Facebook has a 'status' of an icon nowadays, immortalized even by a movie Social Network in 2011. Which other internet phenomena can say that a movie was made about it? After the initial success, it became a cult with users from all around the globe, except China which communist regime banned the access to Facebook. It was founded by Mark Zuckerberg in 2004. The details of its establishment are almost iconic. The movie covers the feud between various Stanford students, classmates of Zuckerberg who argued about the origins of the network, demonstrated by many legal battles. In the end, Zuckerberg emerged victorious and went on developing the social network whose users could be counted hundreds of millions. As of September 2012, over one billion users had an account on Facebook. This platform revolutionized social interaction on the web and reduced the bugs of Myspace or yahoo groups. The notoriously familiar blue environment is known to all of you, therefore it needn't be described into details.

Let's just say, that as with all internet fads fans, even Facebook is bound to meet its demise, sooner or later. What was supposed to be a sharing social network, where you could get in touch with your long lost friends or family, became the Bragsville of the third millennium. Unnecessary posts of dozens of

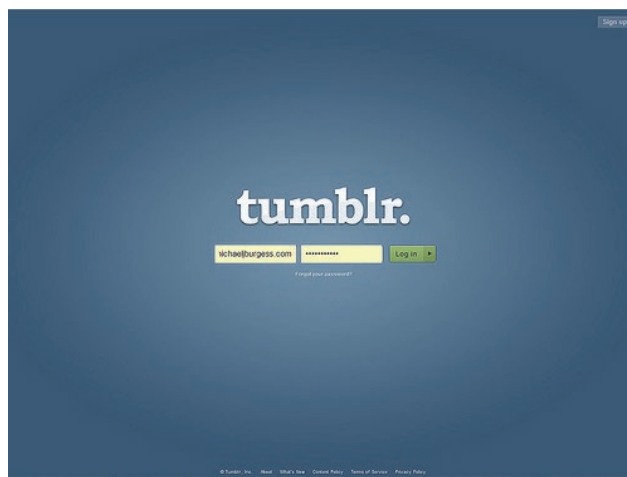
your 'friends' – a.k.a people you've accepted as friends only because you've shared the same toys in kindergarten; are beginning to be more and more annoying. Who cares what Mary had for delicious lunch, especially when she provides you with a photo of her grub? Who wants to see the clichés of hundreds of amateur meteorologists who state the obvious being almost Shakespearian 'It's snowing outside.' No, that is not enough for them to raise your blood pressure. 'I love snow,' they add, as they revel in typical winter weather, albeit covered in blanket posting about it on Facebook. If you're not one of those people, who'd rather stick your fork somewhere, preferably to your eye, only so you didn't have to see statuses of these 'intelligent' human beings, there's something seriously wrong with you. Daily mail stated that age of Facebook is over, because more than eleven million of teenagers abandoned this network last year. The reason is simple – they don't want to be spied on by their peers, colleagues, and teachers or classmates they don't like.

Interestingly enough, the generation of many thirty something adults still dig the hype around Facebook and are more keen on posting than ever. I've graduated and finally feel like a worthy human only because I can put three letters before my name – let's put it on Facebook. I'm engaged – Facebook. I'm getting married and we're building a house (of course, I'm omitting the terrible mortgage that the children of my children will have to pay for) – Let's put it on Facebook! This generation of Facebook hipsters is laughable and should be more pitied than envied. With this bold statement let's leave the uniformity of Facebook, and focus on the precious golden gem in the chest of lead debris.

Tumblr.

There's no place like home – there's no place like tumblr. When the currents of internet waters swept me to this inconspicuously looking blue website, I was unimpressed at first. 'Another blogging website, what's the fuss?' I thought to myself, as I was trying to understand why tumblr is so different from the rest of the...well, from the rest of the internet. We might say, for one – the people are complete opposites of black-tie pretentious Facebook users. Tumblr allows you to reblog various posts from all of other users, their blogs that you follow onto your own dashboard. The system is marvelous – you associate with people based on your common interests and passions, rather than relations in real life.

You know the situation, when on Facebook, you have two hundred friends and family members, with whom you have very little in common, even if you are somehow related. Tumblr connects people, even complete strangers, through their deepest interests and things they really enjoy. You like cooking? Welcome to tumblr – you'll feel like a fish in the sea in the community of amateur cooks but even chefs and elite masters of this craft. You are a member of a certain fandom? Good for you, because there are hundreds of various fandom dedicated communities on tumblr, from manga and anime to books and movies you can't even begin to imagine. They call themselves according to the field of interest – we have Whovians, who love Doctor Who, Sherlockians, Marvel comics' fandom, Potterheads, Trekkies and Supernatural fandom – one of the greatest on the internet.

Tumblr's greatest perk is that it doesn't take itself too seriously. It's relatable, you can really feel genuinely fit into the community, and no one judges you or hates you for who you really are. It might be coined also as a therapeutic device. Many tumblrs are dedicated to people with anxiety problems, depression or to people who are feeling blue at some point in their lives. LGBT community thrives there, they're accepted and can freely express their orientation, nobody judges there. To be objective, even tumblr is not without some minor mishaps, however, the benefits of this blogging network still outweigh the occasional problems.

Finally, I'd like to scratch the surface of instant messaging with the little blue bird, Twitter, which belongs to the very unique category. It has been dubbed the 'SMS of the Internet.' It's also a microblogging website, but you are limited to 140 characters, you can only 'tweet' so much as a little bird that chirps on the branch of a tree. Created in 2006, it acquired half a billion users as of today. There is one peculiarity that can be attributed to twitter – celebrities use it more frequently than a priest his bible to connect with fans. Kardashians, for one example made tweeting their profession, informing

their followers about even the most minuscule details of their day. If you post a tweet, you have to mark it with specific symbol – so called 'hashtag' looking like # - so that people searching for similar tweets would be directed to yours as well. Certain tags are trending more than others, it means that hundreds of thousands bloggers search and discuss the same topic at the particular time. Twitter is being more and more popular as we speak, and certainly has a bright future ahead. The limit of one tweet is its greatest benefit; it's truly ingenious and doesn't bother the users and readers with lengthy odes. Efficiency will be Twitter's saving grace – the messages are brief, clear and pretty straightforward.

Whatever angle we choose to look at the social media hype of the 21st century, we have to admit, that it changed everything. It changed us – the way we communicate, deal with our school or work, or share certain aspects of our lives. The trend is ascending, rather than fading, and we can say, that we certainly haven't seen all there is to development of social media.

WELCOME TO THE TOWNS COUNTY!

A GUIDE OF THE MOST INTERESTING SMALLER CITIES ON THE UNITED STATES OF AMERICA

text: Lucia Matúšková

In this episode we will go through the small city in Georgia. Population here is comprized mainly of the oldest generation which keeps their traditions, also the highest mountain of Georgia is here and the local people used to have some problems with consummation and selling the alcohol. Welcome to the Towns County!

Towns County, GA is comprised of two areas – the city of Young Harris and the town of Hiawassee. Both are very small areas that combined together only span 166 square miles. Towns County is one of the smallest but most beautiful counties in Georgia. In fact, in 2010, there were only 10,471 residents in the county!

As in many parts of the United States, Native American Indians found their way into this area, and created a web of trails which they used on hunting trips and to carry on their commerce. The ancient part of the trail which passed through this area was called “The Unicoi Road” because it passed through a gap in the Blue Ridge Mountains. This gap is now known as “The Unicoi Gap.” The Cherokee Indians that passed through these area were called the “Unicoi,” hence the name. This road was a walking location for foot soldiers during America’s Revolutionary War. Bell Mountain holds some historical significance as well. Its top is gouged out as though by a giant trowel exposing an almost white v-shape which is a result of mining for white quartzite in the early 1960s by individuals who had formed what was at the time the Hiawassee Stone Company. The Hiawassee Stone Company was much like a manufacturing and retail business, but further excavation of the area ended around the 1970s. Bell Mountain also holds some other heritage. It is called “ginseng hunting” on top of Bell Mountain. Ginseng root is said to be used to clear the body of toxins, reversing the effects of stress and fatigue, and to restore the body’s functions.

The Appalachian Trail in Georgia is a National Scenic Trail, a wilderness footpath that winds over 2100 miles along the crest of the Appalachian Mountains. It extends through areas of what is called the Chattahoochee National Forest. It is the longest hiking-only footpath in the world! Part of this trail actually passes through Towns County!

Towns County also holds the highest mountain in Georgia, Brasstown Bald, from which you can see 4 different states. This is a major attraction for tourists and locals alike.

Many of the events, activities, and traditions in Towns County are common of many small, southern communities throughout the U.S. The natural outdoor amenities allow for countless recreational activities, and many of these are based in long-time tradition. Some of the most popular activities to do in our area are: horseback riding, golfing, water sports such as boating, riding jet skis, or swimming, riding four-wheelers, hunting, hiking, visiting beautiful natural waterfalls, etc. Ironically, our lake, Lake Chatuge, was not created for recreational purposes! However, it has become a major attraction for tourists and a prime area of activity for residents.

Vineyards and wineries are very popular throughout our area. Although an agricultural activity, people visit vineyards and wineries for recreational/entertainment purposes. When the first of these such businesses began to arrive in our area, they were a bit intimidated by the strong Christian sentiments against them. Because Towns County lies in the "Bible Belt" of the U.S., and is especially marked by old, traditional, southern Baptist Christian beliefs, the local constituents were for the majority against any consumption or selling of alcohol. Locals debated for years that because Jesus turned water into wine that drinking was not a sin. However, it took decades before even a winery could survive in the area, and it took until just a few years ago for any location in the county to sell al-

coholic beverages. Debate still persists today over these issues. As Towns County strives to capitalize on its attributes as a tourist destination and a "mountainous get-away," it must catch up with the rest of the world. However, the local population is generally comprised of an elderly or middle-aged generation which are stuck in traditions and the "old way of doing things."

Because the population of Towns County generally consists of this older generation that is stuck in tradition, we see many activities and customs that were prevalent in the old south. We hold annual festivals that host live country and southern gospel music, where locals cook boiled peanuts, pork skins, fried apple pies, and other southern cooking. These festivals showcase old moonshine-making techniques, blacksmithing techniques, pottery-making, etc.

At the end of the day, the one thing that is very special about Towns County is the people and the tight community feel. The small amount of people and the importance of family ties people close together. Almost anywhere you go in public, someone will smile or nod at you, as you drive down the road people on the other side of the road will wave even when they do not know you, strangers open doors for you or ask you how you are doing, and all of this respect and southern hospitality is mirrored throughout the quality service of local businesses.

Osvedčenie ľudového bobríka

text: Andrea Zelenková

foto: Andrea Zelenková

Hovorí vám to niečo? Pravdepodobne nie. Máte vzťah k ľudovým tradíciám a zvykom? Odpovede sa líšia, no my by sme definitívne povedali „áno“. Máte radi deti? Zrejme, ako kto. No, my vám v našom článku ponúkame skrátený pohľad na našu akciu, ktorá sa konala s pomocou organizácie KomPrax.

Čo podľa vás v súčasnosti počávajú deti? Sama som sa bála tejto odpovede. Slovenský hudobný mainstream nemá tak veľa interpretov, aby sa deti veľmi diferencovali. Odpoveď bola pre nás šokujúca, no terajšia mládež najčastejšie počúva Rytmusa. No skúste si prehrať v hlave jeho repertoár... Spomenuli by ste si na nejakú slovenskú ľudovku?

Naša akcia sa konala 7. decembra 2013. V dobrovoľníckom centre v Banskej Bystrici. Rozhodli sme sa uskutočniť toto podujatie, pretože máme pocit, že sa na typickú slovenskú kultúru zabúda. A teraz pravdu. Ruku hore, kto si na naše tradície spomenie iba pri varení halušiek na víkendový obed? Rozhodli sme sa spojiť príjemné s užitočným a detičkám sme ukázali, ako vyzeralo ľudové „oblečko“. Na začiatku sme ich privítali a usadili. Svojou prítomnosťou nás tešili hlavne

deti z detských krízových centier, ktorých sme pozbierali štrnásť od 6 do 16 rokov.

Mali sme pre nich pripravené štyri stanovišťa, ktoré prechádzali po skupinách. Prvé stanovište bola ručná výroba ľudových taštičiek, ktoré používali deti v minulosti. Mohli tam využiť svoje kreatívne myslenie a stužky či výšivky od výmyslu sveta.

Spievali by ste koledy pred ľuďmi? Nehanbili by ste sa? Predstavte si, že naši sa nebáli a z plného hrdla si zaspievali Tichú noc. Nebolo pre nás veľkým sklamaním, že tí najmenší len otvárali ústa, pretože veľa z nás by konalo na ich mieste rovnako.

Čo ste si želali pod vianočný stromček vy? Tablet, notebook, mobil a rôzne iné výdobytky doby. Rodina pokope, pokoj a láska, to boli odpovede, pri ktorých nám zvieralo srdiečko. Také malé deti už mali toľko rozumu, ktorý by sme hľadali márne aj pri našich rovesníkoch. Kto by sa takým darčekom nepotešil? Odpovede sa líšili a rozprava o Vianociach a tradíciách v tomto období bola oddychovým bodom medzi ostatnými stanovišťami.

foto: Andrea Zelenková

A čo nakoniec? Predsa spoločný tanec. Aj keď sme boli pre trinásťročné baby trápne. Všetci sa nalejme si čistého vína, aj nám určite každý v tomto veku pripadal trápny. Baby sa nechali na tanec po dlhom vyjednávaní nahovoriť. Nakoniec sme sa všetci zasmiali nad našou predvianočnou choreografiou. Po nej sa už každý rytier nášho boja mohol stať právoplatným ľudovým bobríkom, ktorý si odniesol certifikát a najedol sa. Aká by to bola akcia bez kvalitného jedla? A aké sviatky by to boli bez medovníkov? No nijaké. Preto sme sa nakoniec všetci dobre najedli a vyšťavení si nesieme zážitky z tohto krásneho dňa.

A čo ty? Si akčný a hľadáš priestor, kde sa realizovať? Máš nejaké nápady, zážitky, vedomosti, ktoré by si chcel zdieľať ostatným? My sme chuť mali. Priestor a financie sme dostali prostredníctvom KomPraxu, slovenského inštitútu mládeže. Ak máš chuť aj ty, tak sa zapoj do školenia.

Všetky potrebné info nájdeš na internetovej stránke komprax.sk

foto: Andrea Zelenková

Pripravujete sa na hľadanie práce? Len škola nestačí!

Informuje: Dominika Babulicová,
Profesia s.r.o.

Všetkých študentov a absolventov skôr či neskôr čaká tvrdá realita a skutočná skúška dospelosti – nájsť si zamestnanie a naštartovať svoju vlastnú kariéru. Na to, aby ste začali so zlepšovaním svojej pozície na trhu

práce, nikdy nie je dosť zavčasu. Príďte sa o tom presvedčiť 5. a 6. marca na Profesia days, najväčšom veľtrhu práce na Slovensku.

Veľtrh práce Profesia days sa za niekoľko rokov svojej existencie stal osvedčeným podujatím, ktoré pomáha spájať uchádzačov o prácu so zamestnávateľmi. Desiatky spoločností a personalistov pôsobiacich na Slovensku i v zahraničí budú aj tento rok ponúkať množstvo pracovných pozícií a radiť, ako uspieť na trhu práce.

Príďte sa 5. a 6. marca do Incheba Expo Bratislava informovať o voľných pracovných pozíciách, preberte s personalistom svoj životopis a odovzdajte ho priamo zamestnávateľovi. Vyberiete si aj v

bohatom sprievodnom programe, ktorý ponúka zaujímavé prednášky, motivačné príbehy, zábavu i čapovanú tresku!

Piaty ročník veľtrhu práce prináša niekoľko noviniek, ktoré pomôžu jednotlivým skupinám uchádzačov o prácu. Hlavnou atrakciou, ktorá je určená čerstvým absolventom a študentom vysokých a stredných škôl, je sekcia Absolventi. V nej vám odborníci poradia, ako sa postaviť náročným pracovným začiatkom, zaujať budúceho zamestnávateľa a rozbehnúť kariéru.

Ďalšiu mimoriadne zaujímavú líniu pre študentov, absolventov a všetkých, ktorí majú chuť sa ďalej osobne rozvíjať, predstavuje i

sekcia Vzdelávanie. Dozviete sa v nej rôzne informácie o širokých možnostiach ďalšieho vzdelávania formou odborných školení, rekvalifikačných kurzov a prednášok.

Ak chcete svoju kariéru rozbehnúť na poli informačných technológií, navštívte sekciu iTswarm, ktorá všetkých „geekov“ a „ajťákov“ doslova vtiahne do labyrintu. Sekcia Mamininkovo podá pomocnú ruku mamičkám a oteckom na rodičovskej dovolenke, sekcia Medical pomôže nájsť prácu tým, ktorí chcú zachraňovať a skvalitňovať ľudské životy, a Všeobecná sekcia združuje spoločnosti obsadzujúce všetky ostatné pracovné pozície.

Úspešné osobnosti z rôznych oblastí sa s vami na veľtrhu práce podelia o svoje inšpiratívne príbehy, desiatky prednášok a workshopov poradia v otázke osobného rozvoja a testovanie zručností preverí vaše jazykové a počítačové schopnosti. Odborníci na ľudské zdroje vám poskytnú kariérne poradenstvo, startupisti pomôžu nájsť motiváciu vo vlastnom podnikaní a pomoc získajú aj znevýhodnené skupiny uchádzačov o prácu.

Navyše, na Profesia days 2014 cestujete s polovičnou zľavou! Vypýtajte si na svojej železničnej stanici špeciálny cestovný lístok „Vlakom na Profesia days“, čím získate spiaťočný lístok do Bratislavy za polovičnú cenu. Lístok si na veľtrhu práce nechajte u organizátora označiť pečiatkou a domov cestujete zadarmo.

Stránka veľtrhu:
www.profesiadays.sk

Profesia days²⁰¹⁴

LEN ŠKOLA
NESTAČI

TVOJA PRÍLEŽITOSŤ

NA PRÁČU

5.-6. MAREC 2014

VÝSTAVISKO INCHEBA EXPO BRATISLAVA

WWW.PROFESIADAYS.SK

**VSTUP
ZADARMO**

Organizátor

Hlavný partner

Exkluzívny partner

Hlavní mediální partneri

Mediální partneri

Podporovatelia

Odborní partneri

Partneri sekcií

Partneri

Očami etnológa

ODBORNÍCI VO „FACHU“

text: Mário Kadlec

Po dlhšom čase som si opäť kúpil časopis „týždeň“ a zhodou okolností, Dorota Nvotova aj Štefan Hríb, sa vo svojich stĺpkoch posťažovali, aké je ťažké to novinárske remeslo a vôbec celá tá tvorivá práca umelcov a filozofov. Povedal som si, že možno by im pomohlo pracovať aj trocha s lopatou... A keďže sa zdá, že je to dnes v intelektuálnej sfére v móde, tak som sa rozhodol, že sa tiež trocha posťažujem na svoje náročné povolanie.

Keď sme raz sedeli so spolužiačkami pri obede, zverila sa nám jedna z nich, že si nemôže kúpiť nádhernú blúzku z jedného zo známych obchodných reťazcov, pretože je moc drahá. Všetky ju poľutovali, no a ja som

sa do debaty zapojil nemiestnym konštatovaním o vykorisťovaní robotníkov v KĽDR, ktorí pre reťazec šijú. Začal som hovoriť, ako majú čas len na pár hodín spánku a len jeden deň voľna v mesiaci, no to ma už moja prísediaca zahriakla, že oni sú na to predsa zvyknutí. „A vôbec, to je jedno. Hlavné je, že si ju proste musím kúpiť, pretože onedlho ideme na striptíz a ja tú blúzku proste milujem!“, dokončila svoj zasnený monológ a ja som sa radšej stiahol...

Kto je tu na to, aby upozorňoval na vykorisťovanie človeka človekom? Kto je tu na to, aby zbavoval ľudí predsudkov a poukazoval na to, že neexistuje vyššia ani nižšia „rasa“, že nie je človek, ktorý má menšiu hodnotu, a potom taký, ktorý je mu nadriadený? Kto na to upozorní, ak nie žena, ktorej sú tri roky vtĺkané základné princípy rovnosti „rás“ a etník? Nevie. A ani ma to nezaujímá. Už sa totiž ponáhľam na povianočný výpredaj! Veď čo sa môžu posťažovať nejakí Kórejci, keď mi tu ťažko uvažujeme: Kúpiť si tú blúzku...?

Ste to, čo jete

text: Veronika Žáková

V nasledujúcom článku by som vám chcela opísať a priblížiť aspoň niektoré výrobky našej každodennej stravy, informovať vás o niečom, čo možno budete počuť po prvýkrát, ale aj porovnať niektoré výrobky s inými. Nechcem vás presviedčať, čo je lepšie, alebo tvrdiť, že to, čo som sa rozhodla jesť ja, je najlepšie. Je len na vás, či vystavíte svoje telo masovému priemyslu plnému chémie alebo nie.

Každý z nás by mal vedieť, akým spôsobom sa jedlo, ktoré má pred sebou, dostalo na jeho stôl a čo obsahuje. Pravidlo „ste to, čo jete“ je naozaj pravdivé. Vyskúšajte jesť mesiac len výrobky z McDonaldu, skončíte v nemocnici s výplachom žalúdka a o 10 kíl ťažší (minimálne). Napríklad také, u detí obľúbené, kuracie nugetky. Viete, z čoho sa vyrábajú? Áno, kura tam síce je, ale aj všetko to, čo pri porciovaní kuraťa vyhadzujete ako odpad, čo by ani pes nejedol. Pomleté kuracie kože, paprčky, krky, chrčty a vnútornosti. Výsledok týchto smradľavých zvyškov plných baktérií, ktorý chutí naozaj hrozne, sa dochucuje umelými dochucovadlami a farbivami, aby to aspoň trochu pripomínalo kuracie mäso. V skutočnosti to je hustá ružová kaša, ktorá vyzerá ako zmutovaná albínska krajta a páchne skutočne nevábne. Keď som ich ja mala prvý a posledný raz, a keď som ešte nevedela, čo obsahujú, bolo mi zle ešte tri dni. Ak chcete vidieť na vlastné oči, ako vznikajú, stačí, ak si na youtube vyhľadáte video od Jamieho Olivera – chicken nuggets.

Také párky. Základ je ten istý, väčšinou zmes kuracieho, bravčového a hovädzieho mäsa, odrezky, ako sú šlachy, paprčky, uši, rypáky. Potom pridáte dochucovadlá, potravinársky škrob, vodu, všetko to zmiešate, necháte prejsť cez stroj, ktorý vám z toho urobí hustú kašu, a potom už len cez ďalší, ktorý kašu balí do konečnej podoby. Po balení sa „párková hmota“ ešte párkrát tepelne upravuje.

A čo napríklad také mlieko, ktoré pijeme niektorí každý deň, dávame si ho do kávy, pečieme a varíme z neho? Tma, vlhko a smrad, to sú väčšinou podmienky, za akých sa vyrába vaše mlieko v chladničke. V mliečnych veľkofarmách to funguje väčšinou tak, aby prevádzka vyšla čo najlacnejšie. Kravám sa dáva lacná podstielka, najmä sa väčšinou lacná pracovná sila, ktorá o kravách nevie absolútne nič. Zvieratá dostávajú nekvalitnú stravu, aj plesnivú, a či už sú kravy v ohrade alebo v dojárni, váľajú sa, chodia a kľžu sa vo vlastných výkaloch. V dojárni sa kravy nemôžu ani pohnúť a odsávačka mlieka sa napája na často neošetrené, popraskané a zapálené vemená. Ak odsávačka spadne hoci aj do výkalov, ktoré majú kravy pod sebou, tú len pracovník opäť zodvihne a pripevní. O hygiene nemôže byť ani reč, a tak vám spolu s mliekom tečie cez odsávačku aj hnis z vemená a výkaly. Mlieko sa síce filtruje a upravuje, ale už nikdy by som sa nemohla napiť mlieka z veľkofarmy, na ktorej sa takto šetrí. Kravy sú bité, keď ich poháňajú k dojárňam, sú neustále v bolestiach a strese. Aby mohla mať krava mlieko, musí byť oplodnená. Teľa oddeľia od matky takmer ihneď po narodení. Odlúčením trpí krava aj teľa, ich puto je veľmi silné a teľa hľadá a volá stále svoju mamu a ona jeho, no už nikdy sa nestretnú. Namiesto toho kravu znova oplodnia a všetko sa opakuje, až kým sa krava „nepokazí“ a nejde na bitúnok, alebo v bolestiach a z dôvodu neošetrených otvorených zranení nezomrie sama. Vyhnite sa poľskému mlieku, tiež najlacnejšiemu a nízkotučnému. Úplne najlepšie je priamo od

kravy, ktoré sa však musí prevariť, a plnotučné netrvanlivé.

Na bitúnkoch to nie je o nič lepšie. Kravy sú znova bité palicami, pretože sa sotva hýbu a sú vystrašené. Bitie palicami spôsobuje krvné zrazeniny, ktoré sa spracúvajú ako normálne mäso. Pod vplyvom stresu a strachu mäso zvierata horkne. S kravami je zaobchádzané ako s vecami, akoby necítili bolesť. Aj keď majú prah bolesti nižší, stále bolesť cítia, a to sa prejaví na mäse. Na bitúnok nikdy nejde úplne zdravá krava. Na bitúnok idú kravy, ktoré sú už polomŕtve, takže mäso, ktoré sa nakoniec porciuje a balí, už vlastne hnije.

Napríklad u našich susedov Rakúšanov veľkofarmy nenájdete. Ich farmy musia spĺňať prísne normy, na ktoré nám chýba legislatíva. A rozhodne je to vidieť aj na ich výrobkoch. Už len keď porovnáam našu šunku a ich. Ich šunka je čisté mäso, minimálne 90%, lahodná, na panvici je opražená za pár sekúnd z oboch strán a ani z nej neprská olej až na podlahu, pretože neobsahuje múku ani vodu. A tá naša? Väčšinou voda a múka, musím ju restovať tak 10 minút, aby sa vôbec trochu chytila dochrumkava, a môžem po nej čistiť polovicu kuchyne od oleja.

A čo tak maličké roztomilé žltučké kuriatka? Sú rozdelené ako tovar - na samcov a samice, pretože samice môžu znášať vajcia. Maličké samčekovia sú ešte v prvé dni života zažíva hádzaní do veľkého mlynčeku na mäso a spracúvajú sa na žrádlo pre psov. Nie-

koľkodňovým samičkám sa na stroji odstrihávajú zobáčky, aby si v tesných klietkach, v ktorých sú po zvyšok života, neublížili. V týchto klietkach sa nemôžu ani len otočiť, niečo ešte rozťahnuť krídla. Z tohto dôvodu nekupujeme vajcia z klietkového chovu. Sú

menšie, aj inak chutia. Na jednu omeletu som spotrebovala dvakrát toľko vajec. Odkupujeme len domáce vajcia, ktoré sú dokonca lacnejšie, ak viete o niekom, kto chová nosnice. Platíme za desať vajec jedno euro a sliepky majú voľný výbeh, kvalitnú stravu a aj znesú viac vajec ako ich týrané príbuzné držané celý život len v klietkach. Potom tu ešte ostávajú kuriatka, ktoré sú rýchlo vykŕmené za mesiac, zabité strojom, zabalené a dovezené do obchodu. Kosti týchto kuriatok sú krehké, mäkké a malé, ich mäso inak chutí. Trúfam si povedať, že páchne, na rozdiel od domácich kurčiat, na ktoré síce čakáte pol roka, ale keď ich prinesiete domov, ešte stále krásne voňajú od zrna, sú minimálne dvakrát až trikrát ťažšie a trikrát väčšie a nemajú v mäse krvné zrazeniny od zdĺhavej smrti. Kura z takéhoto veľkochovu a domáce kvalitné kura za tú istú cenu sú neporovnateľné. Už len kvôli veľkosti, chuti a vášmu zdraviu. Kurča z obchodu už ani nezjem, dokonca môj žalúdok to odmieta a moja mačka tiež.

Ovocie, zelenina a pesticídy. Chemicky ošetrované ovocie alebo zelenina nemajú práve priaznivý vplyv na organizmus. Máte problémy s pľeťou, dievčatá? Vynechajte zo stravy striekané ovocie a zeleninu a vaša pokožka sa vám odmení. Taktiež takéto ovocie obsahuje oveľa menej vitamínov a aj nutričné hodnoty sú iné ako v chemicky neošetrenom ovocí a zelenine.

Odkazy:

<http://meatvideo.com/>

<http://www.youtube.com/watch?v=XK-SoiDtdi9s>

Poznámka redakcie:

Autorka článku sa na základe osobných skúseností snaží upozorniť na niektoré veľmi lacné alebo veľmi reklamované produkty veľkofariem v Poľskej, Slovenskej i Českej republike, ako aj na zaužívaný spôsob chovu a výroby niektorých produktov mimo EÚ, ktoré by mohli poškodiť vaše zdravie.

EYE OPENER:

IS THERE MORE TO LIFE THAN WE THINK

(KNOW)?

text:

Natália Alexandrová

Jenny Cockell is a woman who has a vivid recollection of her past. You might think it's no big deal, but you might be wrong...

You probably guessed it's not the extraordinary good memory that's curious in her case...it's the life her memories are from. Jenny remembers her past as a different person. While currently she is married, having two children and lives with her family in England, she remembers once living a life as Mary Sutton, Irish woman who died 20 years before she was even born. Now that sounds crazy, doesn't it?

Imagine someone knocking on your door, who you never saw before in your life, claiming they're your mother... wouldn't you think that person is nuts? That's what Jenny did, and you will be amazed by the outcome of her action.

Mary Sutton

The story of her unusual experience began when she was a 3-year-old. It actually sounds like a beginning of a fantasy novel. Little girl who gets glimpses and memories from life of someone else...her other self, and she thinks it's completely natural. On this assumption she starts to tell her parents about it.

According to her memories she used to be Mary Sutton, who had eight children and died after giving birth to the last one. The memory of her dead is probably the strongest for Jenny. She felt guilty she left the chil-

Jenny

dren behind. This memory and unresolved feelings of guilt also might be the primary reason why the memories appeared. To her amazement nobody believed her. So Jenny leaved it to herself and her mind still wandered toward Ireland from time to time.

Later, at school, when she opened her school atlas and looked at the map of Ireland, she recognized a place called Malahide. She even drew maps of the place, but it wasn't until she had her own family and children that she decided to visit the place and search for her "old family".

This decision wasn't easy to make, many things might have gone wrong. First, before she set off for the journey she had to be sure, that she found the real family and not someone else. She put an advert in Irish newspaper and was contacted by one of Mary's sons, John, who did not quite believe her and he gave her address and phone number of the oldest son, Sonny, and after talking to him on

Jenny and Sonny

the phone, she went there to meet him. When she came to Ireland it was sort of a homecoming for Jenny. She knew the place and even saw the changes over the time, but the strange thing was she had never set foot in Malahide before. When she approached the place where their old house stood she found only ruins. She was lucky, because soon after the ruins were replaced by a new building.

Her research and visit showed most of the children ended up in orphanages and the youngest child was adopted. When she visited Ireland only 5 of them were still alive and not everyone was persuaded that she was really reincarnation of Mary Sutton. Some of them merely accepted her being a mediator between them and Mary, a way she was able to communicate with them. Jenny accepted the fact not all of them wanted to believe her, because it happened in the time when “past lives” were mostly taboo. Nowadays it’s different, however still difficult to grasp. At last she formed the closest relationship with the oldest son (Sonny), who believed her because according to his words, she knew things only real Mary would know. Recollecting stories from the past and finishing them off for each other from memory was their favourite activity. They stayed in touch until his death in 2002.

Déjà vu, or real memory? Much criticism and disbelief spread after publishing Jenny’s story, but as she pointed out: “I grew up with people telling me that what I was quite sure was real wasn’t real and I wouldn’t want to do that to other people. I understand sceptics are uncomfortable with the idea of reincarnation but they haven’t experienced what I have.”

The most important thing for Jenny was

not to prove everyone, that her experience was real, but to find out what happened to the family she once “left behind” when she died so unexpectedly. She had pangs of consciousness and felt something remained unfinished. For her, this was a journey to get to know herself more deeply and it helped her to live her life more easily and happily. Resolving problems from one’s past helps to remove inhibitions which often chase after us in the present and won’t allow us to live to the fullest. This story may be inspirational in many ways, as it doesn’t have to relate to the sins of past life, but also our present life, which are often equally pressing.

Today Jenny is 61, she wrote 3 books about her experiences, as she remembered more than one past life. By telling her story she wanted to help encourage other people with similar experiences to do research, or try to resolve the old memories to help them live a better life. She also wanted to point out that the extraordinary, somehow may be more or less normal.

Sources:

British Newspapers

<http://www.youtube.com/watch?v=MRSrvbngMEc>

Jenny Cockell now

Diskriminácia menom „EPILEPSIA“

text: Veronika Marunová

Na napísanie tohto článku som potrebovala veľa odvahy a síl. Ale vďaka podpore mojich priateľov a známych, ktorí, žiaľ, touto chorobou trpia, som to nakoniec zvládla. Poďme však pekne po poriadku!

Rada by som vás oboznámila s tým, čo je to epilepsia a prečo som sa rozhodla pre takýto titulok: „Diskriminácia menom „EPILEPSIA“. Je dosť možné, že mnohí z vás sa s týmto problémom vo svojom živote stretli. Alebo je dosť možné, že s ním ešte nemáte žiadne skúsenosti. Pravdupovediac, na človeku, ktorý touto chorobou trpí, to ani len nezbadáte.

„Epilepsia je najčastejšie chronické ochorenie mozgu, ktoré sa prejavuje najčastejším výskytom epileptických záchvatov.“¹ vysvetľuje MUDr. Mária Mlíchová.

Ak ste si mysleli, že existuje len jeden druh tohto ochorenia, tak ste sa mýlili. Pravdou je, že „epilepsia má niekoľko druhov ochorení, ktoré sa individuálne liečia u každého pacienta úplne inak. Samotní lekári definujú niekoľko stoviek druhov epilepsie. Všetko závisí od toho, ako mozog pracuje, aká je intenzita mozgu. Epilepsiou trpí asi 1 % obyvateľstva, teda jeden človek zo sto. Epileptický záchvat sa však môže počas života objaviť aj u ľudí, ktorí túto diagnózu nemajú, obyčajne ako dôsledok extrémnej situácie (úraz, nedostatok spánku, extrémne psychické vyčerpanie a pod.).“¹

Bez ohľadu na vek môže táto choroba postihnúť každého z nás. Poznám človeka, ktorý si epilepsiu vyvolal nadmernou konzumáciou alkoholu: „Mozog je citlivý orgán a v podstate u každého reaguje na vonkajšie prostredie inak, akoby sme očakávali. Človeku napríklad dosť škodia aj blikajúce reflektory na diskotékach, koncertoch a iných podobných akciách. Chcem upozorniť, alebo vyvrátiť myšlienku o tom, že epilepsia je psychické ochorenie, nie epilepsia je teda telesným ochorením. Epileptický záchvat vzniká na základe epileptického výboja v mozgu, čo je zložitý chemický a elektrický pochod medzi vzájomne prepojenými bunkami v mozgu. Zjednodušene ide o zvýšenú dráždivosť niektorých oblastí v mozgu. Záchvaty môžu byť vnútorné alebo vonkajšie.“¹

Z hľadiska liečby je dôležité určiť, o aký typ

epilepsie ide. Niektoré typy majú dobré vyhliadky do budúcnosti a záchvaty môžu dokonca samovoľne vymiznúť, kým pri iných typoch je liečba nevyhnutná:

„Mám dcéru, ktorá dostala epilepsiu už v piatich rokoch. Zistila som to podľa jej neprítomného pohľadu, vôbec nevnímala. Zobrala som ju k lekárovi a vtedy jej to diagnostikovali. Záchvaty časom ustúpili.“²

„Každá porucha vedomia a bdelosti, krčovitý stav či prechodné zvláštne správanie môžu byť príznakom epilepsie.“¹ Aj z tohto dôvodu by ste sa v podobných prípadoch mali vždy poradiť s vaším lekárom. Niekedy pacienti zájdu k lekárovi až po prvom záchvate. Samotný lekár hneď nedokáže určiť diagnózu:

„Je dobré podať lekárovi aj informácie o tom, ako ten záchvat prebiehal, akú mal dĺžku a intenzitu, ako aj to, čo sa dialo po záchvate a ako ste sa cítili.“¹ Je dôležité informovať svo-

jho ošetrojúceho lekára o všetkom, aby mohol navrhnúť ďalšie vyšetrenia.

„Ako som už hovorila, existuje niekoľko druhov epilepsií. Je už na neurológovi, ako pacientovi poradí a ako pacient bude reagovať. U niektorých ľudí dokonca samotné záchvaty pomiznú. Všetko je to individuálne.“¹ Ak sa teda s týmto problémom niekedy stretnete, je dôležité, aby ste ostali pokojní a zachovali si chladnú hlavu. V žiadnom prípade neprepadajte panike či stresu. Človek pri veľkom záchvate, ktorý je vonkajší, spadne, vtedy je nutné dať ostré predmety preč (oheň, sklo atď.), pretože je tam možnosť poranenia. S človekom v žiadnom prípade netrasieme, alebo ho netlačíme, aby sa prebral. Záchvat poväčšine trvá dve – tri minúty a nie je potrebné, keďže sa sám preberie, nútiť ho k pohybu. Pokiaľ vidíte, že po záchvate je dezorientovaný a dozviete sa, že išlo o prvý záchvat, je dobré zavolať prvú pomoc. Ak sa už teda stanete svedkom takejto nepríjemnej situácie, je takisto potrebné položiť pacienta na bok, aby mu nezapadol jazyk a aby nevdýchol sliny. Pod pacienta položte niečo mäkké a uvoľnite mu oblečenie – najmä okolo krku. Nesnažte sa dávať pacientovi nič na pitie, ani na jedenie, kým sa nepreberie z bezvedomia. Ak pacientovi v polohe na chrbte zapadne jazyk (napr. ak ho nedokážete obrátiť na bok), zakloňte mu hlavu a snažte sa predsunúť dolnú čeľusť. Nie je dobré mu vyberať jazyk, je to nebezpečné nielen pre neho, ale takisto aj pre vás. Epilepsia je síce telesné ochorenie, ale v žiadnom prípade nebráni človeku ďalej sa vyvíjať. Môže vykonávať bežné aktivity, môže sa vzdelávať, športovať či dokonca mať

aj deti. Ale napriek tomu epileptici sú diskriminovaní – ťažko si hľadajú zamestnanie. Tí, čo majú podobné skúsenosti, určite vedia, o čom hovorím. V dnešnej dobe je aj pre zdravého človeka dosť ťažké nájsť si adekvátnu prácu – epileptici to majú však ťažšie dvojnásobne:

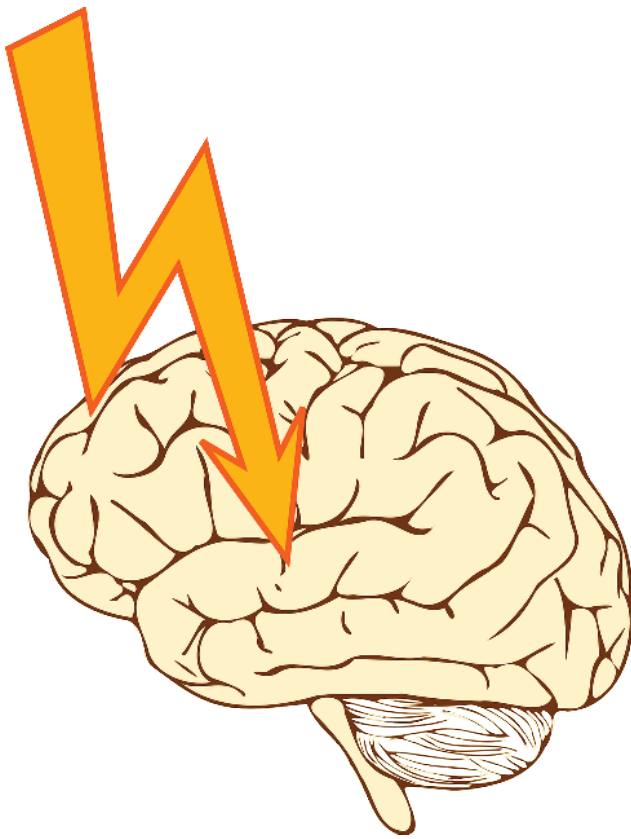
„Mám veľký problém sa zamestnať, keď poviem na pracovnom pohovore, aká je moja diagnóza, rovno ma odbijú tým, že takých nepotrebujú. A povedia, ďakujeme za účasť.“³

Prečo teda hovorím o diskriminácii? Pretože hoci niektorí epileptici dosahujú vysoké vzdelanie, sú pracovití, tak zamestnávateľia častokrát nehládajú vôbec na ich životopis. Nezohľadňujú dosiahnuté vzdelanie, skúsenosti v rámci odboru ani kvalifikáciu.

„Predsudky však spôsobujú, že je medzi nimi vyššia nezamestnanosť, sú nútení vykonávať prácu, ktorá nezodpovedá ich kvalifikácii, zamestnávateľia považujú ich ochorenie za príťaž a výrazne ich znevýhodňujú. Problematická veľmi často nie je samotná právna úprava, ale jej výklad, aplikácia,“ upozornil právnik Pavol Cvik. „Základnou podstatou akejkoľvek diskriminácie je, že v prípade, ak nie sú právom stanovené špeciálne požiadavky alebo podmienky, tak ja tieto špeciálne, osobitné požiadavky a podmienky nemám, nemôžem a nemal by som vyžadovať. A v prípade, že ich vyžadujem a na základe ich nesplnenia odmietnem poskytnúť službu – odmietnem zobrať dieťa do škôlky, dospelého do zamestnania, nedám vodičák, bezpochyby sa toto konanie dá považovať za diskriminačné,“⁴ vysvetlil.

Na otázku „prečo je to tak?“ mi nevedela odpovedať ani samotná lekárka: „Viete, že ani ja na to nepoznám sama odpoveď? Bude to asi tým, že ľudia nemajú prehľad o tejto chorobe. Nemajú dostatok informácií. I keď v dobe internetu a ďalších možných zdrojov nie je ťažké sa k tomu dostať. Epilepsia nepoškodzuje inteligenciu človeka, môže sa vzdelávať a vo väčšine prípadov nie je ani dedičná.“¹

Samozrejme, všetko závisí od samotného pacienta a jeho diagnózy. Stretla som sa s osobou, pre mňa veľmi blízkou, ktorá mi začala rozprávať svoj príbeh:

„Narodila som sa s epilepsiou. A to je môj problém. Pokiaľ som chodila na základnú školu, bolo všetko fajn. Profesionálne som hrala volejbal, venovala som sa gymnastike, tancu a spevu. Akonáhle prišlo pubertálne obdobie, môj počet záchvatov sa z dvoch zvýšil na tridsať až štyridsať denne. Nebolo rána, kedy by som neprišla s rozbitými kolenami do školy. Začala sa pre mňa nočná mora, ktorá akoby sa nechcela skončiť. Svoje stredoškolské časy, dalo by sa povedať, som strávila v Bratislave na Kramároch. Školu som pre epilepsiu nedokončila.

Mať epilepsiu nie je až také zlé, pokiaľ vám to diagnostikujú včas a pokiaľ vám nasadia tie správne lieky. Ale nie je to ani výhra. Pamätám sa, ako som si robila čiarky na papier a čakala, kedy dostanem ďalší záchvat. Kým mi zaúčinkovali tie správne lieky, trvalo to aj niekoľko rokov. Striedala som jednu značku za druhou a nič nepomáhalo. Našťastie, zmenila som neurológa a ten mi nasadil správny liek a záchvat som už nemala vyše desať rokov. Hoci som už žiadny záchvat nedostala, a v podstate mám dobré výsledky mozgu, nemôžem sa zamestnať, a to ani ako predavačka a ani ako operátorka výroby. A pritom mám dlhoročnú prax. Stalo sa mi, že keď som sa uchádzala o miesto predavačky, rovno mi povedali, že môžem odísť, pretože ma nepotrebujú. Ak by ma tu hodilo

niekedy o zem, ešte by ich mohli okradnúť. Keď som sa uchádzala o iné miesto, len sklopili zrak a povzdychli si: „Ale nočné zmeny vykonávať nemôžete, je nám ľúto. Ešteže mám rodinu, svoje deti a manžela, ktorí mi pomáhajú a vďaka nim všetko zvládam.“⁵

Takisto v mnohých prípadoch sú epileptici obmedzovaní, nielen v zamestnaní, ale aj v bežných životných situáciách:

„Mojím snom je navštíviť Londýn a cestovať po svete. Lenže ak chcem ísť lietadlom, tak ním ísť nemôžem, pretože som podstúpila operáciu mozgu. A asi by som im na letisku ťažko vysvetľovala, že to nepípam ja, ale moja hlava.“³(smiech)

Áno, sme ľudia, robíme chyby a čo je ešte horšie, väčšinou sme bezohľadní a nevšímaví: „Raz sa mi stalo, že som cestou do obchodu odpadla, ani jeden okoloidúci človek sa nezastavil. Mysleli si, že som opitá, až ma konečne zbadala moja susedka, ktorá ku mne dobehla a poskytla mi pomoc. Som jej za to vďačná, pretože som si pri páde poranila hlavu.“⁵

Po vypočutí mnohých životných príbehov sa mi triasli kolená, bilo mi srdce a mnohokrát sa stalo, že som aj vyronila slzu. Vtedy som si uvedomila, že mám obrovské šťastie, že sa nemusím potýkať s takýmito problémami a ani zápasíť s pocitom beznádeje či zúfalstva.

---

1 Mudr. Mária Mlíchová, 25. 01. 2014.

2 Anna K., 25. 01. 2014.

3 Linda H., 25. 01. 2014.

4 <http://www.zdravie.sk/clanok/38284/epileptikov-obmedzuju-viac-predsudky-ako-ochorenie>

5 Viera M, 25. 01. 2014.

Pozor na „lacné šteniatka“

text: Veronika Žáková

V tomto článku by som vás chcela oboznámiť s tým, kto sú množitelia, čoho sa dopúšťajú a ako sa im vyhnúť, ak vám na zdraví vášho budúceho domáceho miláčika záleží.

Kto je to množiteľ?

Množiteľ je človek, ktorý nechová psy pre radosť, ani preto, aby mu robili spoločnosť a ani ich nešľachatí pre nejakú pracovnú činnosť, ale len pre peniaze. Nemá založenú legálnu, registrovanú chovateľskú stanicu jedného čistokrvného plemena na rozdiel od chovateľov psov. Psy sú pre neho len tovar, tak ako napr. mlieko, ktoré kupujete v obchode. Inzeráty sú dostupné na rôznych internetových stránkach ako „bazoš“, „hyperinzercia“ atď.

Ako ho spoznať?

Množitelia väčšinou predávajú malé plemená (pretože sú „skladnejšie“) a obyčajne viac rás. Ak nájdete inzerát od človeka, ktorý ponúka na predaj tri druhy plemien bez PP (preukaz pôvodu), asi niečo nie je v poriadku. Ak nemá preukaz pôvodu, nemusíte nad ním ani premýšľať. Predávajú šteňatá už vo veľmi mladom veku, napr. 5-6 týždňov, niekedy aj skôr. Šteňa by sa nemalo od matky odstavovať do 8 týždňov. Ak vám šteňa podá len ponad bránu záhrady a ani vás nevpuští

dnu, ani v prípade, že chcete vidieť matku šteňaťa alebo ostatné šteňatá, aby sme si vybrali, nekupujte ho, iba ho tým podporíte, aby množil toto utrpenie ďalej.

A v akom stave je jeho „tovar“ a „výrobňa“? Všetky psy držia množitelia v jednej miestnosti, v kotercoch a klietkach, bez možnosti sa vyvenčiť, bez láskavého kontaktu s človekom, nikdy nepohladené, takmer bez jedla a vody. Fenky sú po celý svoj život v špine a strese, neliečené a plné parazitov a chorôb. Aké potom asi budú ich šteniatka, ktoré sa rodia a rastú v rovnakých podmienkach? Predstavte si, že by vás niekto držal v tmavej pivnici, takmer bez vody, sem-tam by vám hodil kúsok chleba, bil vás, znásilňoval a vy by ste len rodili deti, každý rok, ani by ste sa nestihli zotaviť z jedného pôrodu, a už by vás nútili do toho, aby vás niekto oplodnil znovu a aby ste mali ďalšie dieťa. Boli by ste zatvorení bez pohybu, bez kontaktu

so svetom. Toto je totiž to jediné, čo fenky u množiteľa zažívajú.

Psy sú pre množiteľa len továrne na výrobu ďalších psov, a teda aj zisku. Nemá k nim žiadny citový vzťah. Psy trpia rôznymi chorobami, zápalmi, slepotou, nie sú očkované, a už vôbec nie sú očkované šteňatá, ktoré sa rodia v špinavých kotercoch vo výkaloch vlastnej zanedbanej matky. Fenky rodia šteniatka po celý svoj život, teda dvakrát do roka (divoké zvieratá, ako vlk alebo líška,

rodia mláďatá len raz za rok). Nepoznajú nič iné, len rodiť ďalšie a ďalšie šteniatka, aby svojmu majiteľovi zarobili peniaze, kým nevydýchnu v bolestiach naposledy.

Spomínam si na prípad jednej fenky odobranej od množiteľa, ktorá mala cca 8 rokov. Ťažko sa to odhaduje, keďže psy majú srst, zuby a vlastne všetko v zúboženom stave. Táto fenka bola už na sklonku svojho života, pretože tieto psy sa dlho ani nedožijú. Keď sú nepotrebné, majiteľ sa ich zbaví utopením alebo zabitím lopatou, či ponechaním niekde hlboko v lese. Fenka prišla na kliniku v strašnom stave, srst bola celá ulepená a strašne páchla. Určite nikdy nevidela šampón. Jej maternica bola potrhaná a zjazvená vďaka početným pôrodom, bola prirastená k močovému mechúru a ten ku chrbtici. Operácia trvala niekoľko hodín. Veterinár jej musel odobrať pohlavné orgány, pretože nemalo zmysel ich operovať a zachraňovať, a mechúr oddelil od chrbtice. Fenka bola konečne vykúpená z utrpenia, v ktorom živorila, aby zvyšok svojho života mohla dožiť v pokoji, teple, láske a aspoň v dočasnej opatere. Konečne zistila, aké to je nebyť hladná, dostať čistú vodu, byť okúpaná, čistá a zažiť konečne pohladenie od človeka, nie iba surové zaobchádzanie ako s tovarom.

A čo šteniatka? Obyčajne si kupujete šteňatá od „zabehnutej“ sučky, ktorá trpí rôznymi chorobami a kríži sa s vlastnými synmi alebo bratmi, čiže šteňa má obyčajne nielen genetické, ale aj mentálne vady, čomu zodpovedá aj jeho cena. „Lacné šteniatka“ nie sú riešením, ale problémom. Ak nechcete čistokrvného psa, pretože je pre vás príliš drahý a nepotrebuje psa s rodokmeňom, v útulku je plno psov zdravých, nechcených, vyhodenených, a často aj čistokrvných, ktorí čakajú na svojho stáleho milujúceho majiteľa.

Tým, že kupujete vadné a zdegenerované šteniatka podávané len cez plot bez možnosti vidieť jeho matku a za smiešnu sumu, len preto, lebo na čistokrvného nemáte alebo nechcete psa s papiermi, tento krutý a neľudský chov len podporujete. Ak vám je to jedno, psa alebo iné zviera si radšej nekupujte. A rozhodne nekupujte zviera ako darček pre vaše dieťa, nie je to hračka.

Kúpu psa alebo iného zvieraťa si treba dobre premyslieť. Pred samotnou kúpou si starostlivo vyhladajte informácie o jeho chove, aby ste si boli istý, či si ho naozaj môžete dovoliť. Nie je to chvíľková záležitosť, je častokrát finančne aj časovo náročná. Keď vás psík omrzí, nemôžete ho proste vyhodiť na ulicu ako použitú handru. Ak si kupujete psa, preberáte zodpovednosť na 10 - 15 rokov, že sa o tohto živého tvora budete starať, budete mu dávať pravidelne jesť, umožníte mu, aby bol v zime v teple, v lete v tieni, umožníte mu pravidelný pohyb, kontakt s inými psami, vycvičíte ho a socializujete, a keď bude mať zdravotné problémy, postaráte sa o neho. Ako si ho vycvičíte, to je na vás, pes bude len odrazom vás samých. Pes je ako keby ste mali dieťa, nesiete za neho zodpovednosť a musíte sa o neho starať, ukázať mu, čo považujete pre vás za nežiadúce správanie a čo nie, tak isto ako dieťaťu. Nie je dobrý nápad kupovať psa pre malé dieťa, pretože aj tak zostane na krku rodičom, keď vašu ratolesť darček po niekoľkých týždňoch omrzí. Ak na neho nemáte čas a podmienky, ani nad ním nerozmýšľajte. Pes s PP je síce drahý, ale 100% zdravý a nebude s vami cca rok kvôli

nejakým zápalom, nádorom alebo srdcovej vade, parvoviróze (parvoviróza je choroba, ktorá postihuje neočkované šteniatka, vírus im v podstate rozloží vnútornosti, šteniatka majú krvavú hnačku alebo zvracajú krv a väčšinou po niekoľkých dňoch umierajú) či svrabu, bude s vami možno krásnych 10 - 15 rokov.

Existujú aj prípady, keď si pár zadováže zviera kvôli tomu, že nemôžu mať deti. Niektorí si chcú len „vyskúšať“ starať sa o niekoho. Zvieratko berú ako svoje dieťa. No keď

sa páru konečne narodí dieťa, psa len kvôli tomu dajú na adopciu. Ak by sa im narodilo ďalšie dieťa, tak to prvé vyhodia na ulicu alebo dajú na adopciu, pretože jedno už majú? Ak svojho miláčika tak milovali, prečo sa ho zrazu chcú zbaviť? Bolo to snáď len z pominuteľného rozmaru človeka, ktorý si myslí, že môže všetko? Každý z nás nesie zodpovednosť za svoje rozhodnutia! Preto by sme si mali vždy uvedomiť následky svojich rozhodnutí a neubližovať iným len preto, že si chceme zvoliť ľahšiu cestu.

Okom „Kubka psíka“ alebo podme venčiť do útulku

text : Katarína Kováčová
Andrea Zeličková

Kolko z vás sa rozplýva nad huňatou roztomilosťou zvieratiek? Koho robia prechádzky s huňatým zvieratkom šťastnejším? Neviete, kde takýto útulok nájdete?

Prezentujeme a ponúkame vám príležitosť ísť venčiť... My sme boli na Orešianskej ceste odkiaľ pochádza aj náš hviezdny psík. Priestor na venčenie máme od 14:00- 17:00.

Ahojte, volám sa Kubo. Už niekoľko rokov som v správnych rukách...

Do ubytovne pre psy na Orešianskej ulici „skočil“ aj známy moderátor Jemných melódií a majiteľ jedinečného psíka, ktorého si odtiaľ aj zobral. Reč je o Martinovi Chynoranskom, moderátorskom ese rádia Jemné melódie,

kde pracuje už niekoľko rokov. Má aj mnohé televízne skúsenosti a my si ho môžeme pamätať zo známej hudobnej relácie Deka.

Prečo si sa rozhodol zobrať si práve psíka z útulku a nie z chovu?

Lebo my sme ho mali pôvodne ako dočasnú opateru, to znamená, že psíky, ktoré sú malé a sú v útulkoch, môžu byť choré, keďže ešte nie sú zaočkované, a preto je vhodné, keď sa dostanú do rodín. Takto bol u nás aj náš superpes. Mali sme vtedy tak dva psíky doma, s tým, že sme ich mali mať len na nejakú dobu, kým budú zaočkované. Po istej dobe sme ich mali vrátiť naspäť. Jednému sme našli domov. Druhého sme si nechali a pomenovali sme ho Jakub. Nič sa nedalo robiť zamilovali sme sa do neho, a nechali sme si ho...

A prečo práve Kubko? Čo ťa na ňom oslovilo?

Ten druhý pes bol trochu väčší, to znamená, že pre toho by bolo vhodnejšie byť na dome a nie v byte. A tak sa aj stalo. Oslovil ma, paradoxne, preto, že bol chorý a chceli sme mu pomôcť. Dlhو sme mu nevedeli vymyslieť meno. Nakoniec sme mu vymysleli meno pri vysielaní v deň, keď mal meniny Jakub.

Odkedy máš takýto vzťah k zvieratkám?

Ja som kedysi nebol psíkar, dokonca sa tak nerád nazývam, lebo mi to príde také sektárske. Som človek, ktorý má rád psy, ale ešte v čase, keď bývalá frajerka, s ktorou máme Kubka, začala pomáhať v trnavskom útulku. Ako tam chodila, tak som jej hovoril, že keď ťa tam nejaký pes pohryzie, tak sa s tebou tri týždne nebudem rozprávať, ale potom som sa aj ja tam bol pozrieť. Zistil som, že sú tam psy, ktoré sú krásne, chcú lásku, chcú sa túliť, chcú ísť von...

Aký máš názor na dnešných chovateľov a množiteľov?

Toto je veľký rozdiel, na čo si treba dávať na Slovensku pozor. Je s tým problém v mnohých európskych štátoch, aj u nás, že je obrovský rozdiel medzi chovateľom a množiteľom. Chovateľ je človek, ktorý má rád to plemeno. Psom venuje všetko, chová ich v dobrých podmienkach a má k nim papiere. Naopak množiteľ je človek, ktorý s tým robí len biznis. Matky

tých šteniatok žijú väčšinou v pivniciach, zavreté v klietkach, v otrasných podmienkach, vo vlastných výkaloch, a tak ďalej. Množitelia potom ponúkajú takéto šteniatka za pár eur na rôznych stránkach, napríklad na „bazoši“. Pokiaľ si kúpite takéto šteniatko, tak potom podporujete človeka, ktorý na ňom len zarába. Takže vždy, keď si kupujete psíka, choďte sa pozrieť ako vyrastá.

A nakoniec by sme sa ťa radi spýtali, čo by si odkázal našim čitateľom?

Čitateľom odkazujem, aby sa išli pozrieť do podobných zariadení, ktoré sú v ich blízkosti. Je ešte rozdiel medzi karanténou stanicou a útulkom. Ten by mal byť trochu na vyššej úrovni, než karanténna stanica. Tam sa kedy-si psíky museli zo zákona utrácať, myslím po 28 dňoch, čo je teda veľmi smutné, lebo ten pes za to jednoducho nemohol. Útulky to nerobia. Je obrovský rozdiel medzi útulkami na Slovensku. Každý je iný. Napríklad u nás v Trnave sa o tie psy naozaj tí ľudia veľmi dobre starajú., Skúste sa presvedčiť sami a choďte im nejakým spôsobom pomôcť... Kto chce, pomôcť vie, kto nechce, tak ten si len vymýšľa zámienky.

*„Nič nečiní človeka ľudskejším ako láska k zvieratám.“
Henry Fielding*

MÚZIKA

text:

Marián Radošovský

Šťastný Nový ro(c)k priatelia...

... a ako inak, veľa dobrej muziky. Aby však neostalo len pri sľuboch a vinšoch, hneď na začiatku roka vám zase niečo z tej dobrej slovenskej produkcie predstavím.

Stalo sa už tradíciou, že každú kapelu zvyknem uviesť na základe určitých zážitkov, či pocitov, ktoré ma s ňou spájajú. Inak tomu nebude ani tentokrát, avšak teraz budem rád, ak mi odpustíte pozrieť sa na túto bandu tak trochu z iného pohľadu, ako ste u mňa zvyknutí...

Nie nadarmo sa vraví múdra veta, že kapela sú v prvom rade kamaráti, až potom muzikanti. Z vlastnej skúsenosti túto pravdu tisíckrát odobrujem. Práve medziľudské vzťahy (a peniaze) sú zásadný faktor pri rozpade mnohých nádejných skupín. O to viac som si vždy vážil tých, ktorí spolu držali v dobrom, aj zlom a vydržali až dodnes.

Skupina, ktorú som si vybral do tohto čísla, je niečím výnimočná – a to nielen tým, že je rokmi vyhratá rocková kapela plná zrelých muzikantov, ale najmä spomínanou súdržnosťou medzi jednotlivými členmi. Týchto chalanov poznám osobne a rovnako dobre som sa oboznámil aj s ich neľahkým osudom, keďže v najťažších časoch som im pomáhal s nahrávaním CD so symbolickým názvom „Za šťastím“. Počas týchto spoločne strávených dní prípravy albumu som nevyhádžal z úžasu, ako môže jednu kapelu stretnúť toľko nerestí, a aj napriek tomu dokážu tvoriť takmer harmoickú a nezničiteľnú symbiózu. Sám sa pred nimi klaniam, no tentokrát nielen ako muzikant, ale aj ako človek. Skupina BASStards...

BASStards

...sú štyria „bastardi“ z Martina, fungujúci od roku 2006. Hrajú moderný gitarový rock plný emócií a mladíckej energie. Momentálne pôsobia v zložení:

- Elo Schronk – spev
- Ivan Matúš – gitara, vokály
- Juraj Válek – bassgitara
- Adam Válek – bicie

(pozn.: rozhovor sa urobil s gitaristom a kapelníkom Ivanom Matúšom)

1. Prečo práve „Basstards“?

Nápad nám dala Jurova podomácky upravená basa, ktorej dali názov BASStard. Keď sme tak sedeli v skúšobni, zbadal som tú basu a vyhrkol prvé, čo ma napadlo – BASStards. Chvíľu na mňa chalani iba hľadeli, no potom sa to zapáčilo aj im.

2. Odkedy fungujete a ako vaša kapela vznikla, príp. pomenila jej zostava?

No bolo to v lete roku 2006, keď zakladajúci členovia Adam (bicie) a Juraj (basa) – dvaja bratrance z Martina a Vlado Magurský ml. vytvorili takú prvotnú formáciu. No potom Vlado odpadol a na jeho miesto nastúpil Matej Mankovecký (sólová gitara), ktorý sa okamžite dostal do kolobehu našej partie. Neskôr začal kapele chýbať posledný článok a to samozrejme spevák. Aj to sme však mali rýchlo vyriešené, keďže Jurov spolužiak chcel naštastie spievať – a tak sa ku kapele pridáva Ivo (spev, gitara). Postupom času a odohratí množstva koncertov, sme sa rozhodli obohatiť kapelu o sólový spev. Toto miesto zaujal žilinčan Elo Schronk, ktorého sme stretli na turné ešte s kapelou Hackies. Nasledovalo

cvičenie a pilovanie skladieb. Nakoniec po osobných nezhodách gitarista Mankovecký opustil kapelu a teraz fungujeme v 4 členom zložení.

3. Aké sú vaše hudobné vzory/interpreti, ktorí vás inšpirujú?

Metallica, Sum 41, Blink-182, U2, Nirvana, Bullet for my Valentine, Avenged Sevenfold, Breaking Benjamin, Three Days Grace a množstvo iných...

4. Aké sú vaše doterajšie úspechy (koncerty/albumy/demá)?

Bolo veľa úspechov, ako nahratie albumu, výhra v súťaži kapiel v rámci "Fajnyfest Kolonica 2010", kde sme vyhrali nahrávanie EP, ale aj absolvovanie 2 vydarených turné s kapelou Horská Chata. Pre nás osobne je ale najviac to, že po posledných rokoch, kedy rocková scéna na SR upadá a život nám stavia do cesty množstvo prekážok – obrovské problémy s postom sólového gitaristu, sme sa zomkli, bojovali, cvičili, nevykašľali sa na to a nahrali album. Myslím, že napredujeme stále dopredu, či už muzikantsky, alebo ako ľudia. Poučili sme sa z veľa chýb a snažíme sa robiť to, čo nás baví. Momentálne sa snažíme

ako kapela presťahovať do Bratislavy, keďže sa tam nachádzame všetci – čo je v tejto dobe tiež veľký boj.

5. Aké sú vaše plány do budúcnosti?

Hlavný plán je prestáť toto „obdobie sucha“ v hudobnej brandži pre mladé rockové kapely, doštudovať školy a fungovať ďalej, nahrávať albumy, single, koncertovať a baviť sa hudbou. V blízkej budúcnosti máme v pláne konečne dokončiť klip k skladbe Daj nám čas a začať tvoriť nové a nové veci.

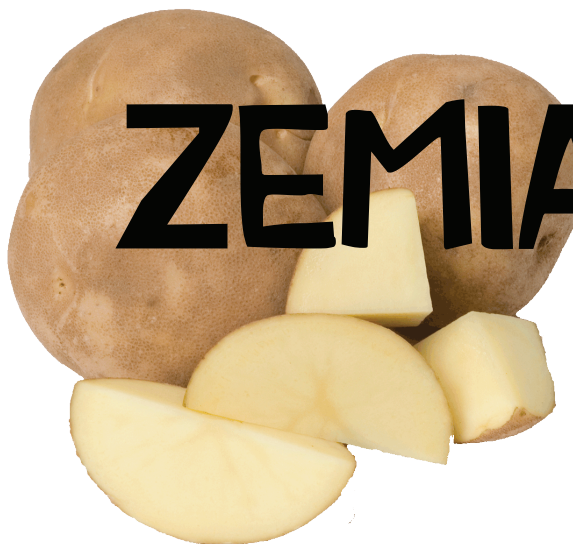
6. Čo by ste na záver odkázali čitateľom nášho časopisu?

Nekašlite na to, navštevujte koncerty, sťahujte albumy, a podporujte tých čo ešte hrajú živú hudbu.

Ak máte záujem sa o BASStards dozvedieť viac, prípadne vás zaujíma ich tvorba, fotky či plánované koncerty, navštívte stránku: <https://www.facebook.com/pages/BASStards/80138475988?fref=ts>

BASStards, to sú (zľava): Adam Válek, Matej Mankovecký (dnes už v skupine nepôsobí), Elo Schronk, Ivan Matúš a Juraj Válek

ZEMIAKOLANDIA

text:
Karol Horníček

Keďže témou ďalšieho vydania nášho (vášho) časopisu je diplom verzus realita, vydal som sa na menšiu exkurziu. Rozhodol som sa vyhľadať ľudí, ktorí svojím zmýšľaním, prístupom, tvrdou prácou, alebo len vďaka náhode, či šťastiu zmenili svet. Možno nie vo veľkom revolučnom zmysle slova, ale každopádne zaujali.

Konkrétne ide o osobnosti, ktoré síce obdivujeme, no oni sami to v škole ďaleko nedotiahli...

MARILYN MONROE

Marilyn Monroe aj po rokoch patrí k najobdivuhodnejším herečkám sveta. Nijaký rebríček najpríťažlivejších herečiek všet-

kých čias sa nezaobíde bez jej mena. Áno, krása a sexepíl Marilyn je neodškriepiteľný, no pravdou je i to, že nikdy si nedokončila strednú školu. Stret-

la totiž muža a svadba s ním sa jej zdala príťažlivejšia než vzdelanie.

THOMAS ALVA EDISON

Edisonovi sa pripisuje viac ako 1692 patentov, no svet si ho predovšetkým pamätá pre vynález žiarovky a fonografu. Už ako 17-ročný začal vydávať vlastné noviny, no čo sa týka školy, Edisonova myseľ často putovala kade-tade, a tým pádom sa nemohol sústrediť na školské povinnosti. V školských

DAVID KARP

Meno tohto mladého muža vám možno veľa nehovorí, no verte mi, že ak ste už počuli o sociálnej sieti tumblr, David Karp je jej zakladateľom. Zo školy ho vyhodili vo veku 15 rokov, no David vedel, že niečo dosiahne i bez školského diplomu. Začal teda rozmýšľať a výsledkom je tumblr. Sociálna sieť, ktorá sa teší v súčasnosti veľkej obľube. O túto sieť prejavili záujem mnohí. Po dlhom rokovaní uspela spoločnosť Yahoo, ktorá tumblr odkúpila a zobrala pod svoje krídla. Pýtate sa, koľko ich to stálo? Maličkosť – 1,1 milióna amerických dolárov.

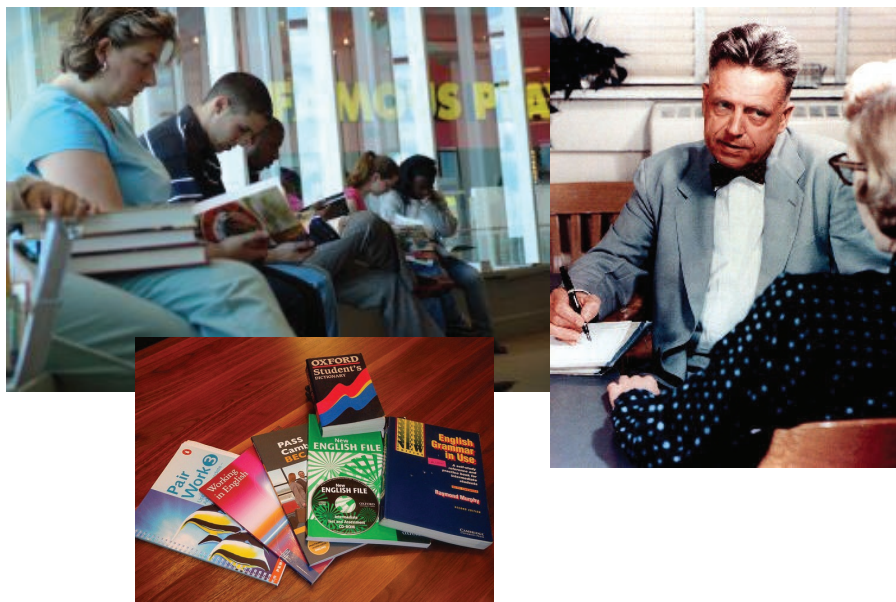
KURT COBAIN

Meno tohto umelca netreba nikomu špeciálne predstavovať. Vďaka svojej muzike, vizáži, a možno aj predčasnej smrti, sa stal nesmrteľným. No pravdou je i to, že muziku vždy kládol na prvé miesto, dôsledkom čoho išla škola bokom. Nedokončil ani strednú školu.

WHOOPI GOLDBERG

Neviem, či na svete existuje človek, ktorý by nevidel film Duch a ktorý by si nemyslel, že práve vďaka Whoopi sa stal kultovým. Jasné, bolo to celé i o láske, no práve táto herečka dodala filmu to „práve orechové“ a spravila z neho viac ako len ďalšie americké romantické kliše. Whoopi je úžasná, no má i niečo, čo nie každý. Dyslexiu, ktorá zapríčinila i jej vyhodenie zo strednej školy.

VEDELI STE, ŽE:

- v Amerike existuje zoznamka pre ľudí, ktorí radi čítajú? Je to klasická obdoba už dobre známeho speed date (alebo rýchleho rande), kde majú účastníci iba obmedzený čas na to, aby druhú stranu zaujali. V tomto prípade si však účastníci musia so sebou priniesť výtlačok svojej obľúbenej knihy a na vizitku napísať meno postavy, s ktorou sa stotožňujú. Ide o geniálny nápad. Keď pristúpíte k človeku a vidíte, že jeho najobľúbenejšia postava je napríklad Patrick Bateman (vrah zo známeho titulu Americké psycho), okamžite viete, že s týmto človekom si radšej nezačnete. No možno práve to vás zaujme. A vraj čítanie nie je zábavné a nikoho nestretnete, keď budete tráviť čas pri knihách!
- až pätina ľudí sveta má v sebe tzv. objaviteľský gén? Štúdie zistili, že jeho nositelia riskujú častejšie než ostatní. Skúmajú nové miesta, myšlienky, vzťahy, jedlá, drogy či príležitosti. Tento variant génu zvyšuje záľubu v pohybe a ustavičnej zmene.
- inšpiráciou pre vznik teplovzdušného balóna bola sukňa? Bratov Hontgolfierovcov zaujala zdvihnutá sukňa rodinnej slúžky pri upratovaní okolo kozuba a rozmýšľali, prečo jej sukňa sama od seba vzlietala do výšky. Bol za tým „betár“ teplý vzduch z kozuba. Asi to predsa len bude pravda – za všetkým hľadaj ženu.
- obyvatelia Islandu sú veľkí fanúšikovia kníh? Kniha pre nich predstavuje najlepší darček a navzájom sa ňou obdarúvajú takmer všetci. V roku 2012 presiahol počet predaných výtlačkov milión kusov. A to je Islandčanov iba okolo 330-tisíc.
- bicyklovanie, plávanie a lyžovanie patria k aktivitám, ktoré človek nezabúda? Ak raz pochopíte ich základné princípy, už si ich budete pamätať i po rokoch nečinnosti. Postarajú sa o to špeciálne neuróny, ktoré zafixujú pohybovú aktivitu v mozgu.
- homosexualita bola vyňatá zo zoznamu psychických chorôb až v roku 1973? Pricinila sa o to Americká psychiatrická asociácia vďaka práci Alfreda Kinseyho.
- v Japonsku sa nachádzajú dve časové schránky? Vedci sa rozhodli zanechať stopu pre ďalšie generácie a v roku 1970 zakopali do zeme dve časové schránky. Schránky obsahujú predmety každodennej potreby, knihy, zubnú protézu, sklenené oko, ale i nahrávky Adolfa Hitlera či originálny scenár k filmu Odviate vetrom. Otvorené majú byť presne o 5000 rokov. Vedci sú optimisti a veria, že v tom čase na našej planéte ešte stále budú ľudia, ktorí vrchnáky otvoria.
- v Hongkongu je v móde učiť sa americkú angličtinu? Kedysi predstavoval v Hongkongu synonymum dobrého vzdelania britský prízvuk. Dnes to už neplatí. Ak máte americký prízvuk, vyzeráte modernejšie, súčasnejšie, pripravenejšie na podnikanie na medzinárodnej úrovni.
- v južnej Kórei až 7 z 10 stredoškolákov ide na vysokú školu? Prebytok príliš vzdelaných ľudí s následným nevyužitím ich schopností si však začína vyberať daň na miestnej ekonomike. Ročne tu pribudne 50 000 vysokoškolákov, pre ktorých sa nedá nájsť práca.

O filmových hviezdach panuje predsudok, že hoci sú obdivované a uctievané, keby si mali zarábať na chlieb rozumom, k veľkému bohatstvu by sa rozhodne nedopracovali. V niektorých prípadoch je to možno aj pravda, no i v umeleckej brandži sa nájdú výnimky, ktoré nielenže potvrdzujú pravidlo, ale zároveň vyvracajú rokmi „pestované“ klišé o hollywoodskych celebritách.

NATALIE PORTMAN

Natalie už ako malé dievča vedela, že v budúcnosti sa stane uznávanou hviezdou. Rodičia ju v jej snoch podporovali a malá Natalie už ako 4-ročná začala navštevovať kurzy

tanca. Keď mala 10 rokov, agent jej ponúkol prácu modelky, no Portman sa rozhodla odmietnuť a sústrediť sa na herectvo. Jej príležitosť prišla v 11 rokoch, keď dostala príležitosť predviesť svoj talent po boku

Jeana Rena vo filme Leon. Jej výkon nenechal nikoho na pochybách, že sa zrodila hviezda. Ponuky sa jej len tak sypali, no Natalie si ich starostlivo vyberala a neprijala všetko. Známy je i výrok, v ktorom odôvodnila, prečo sa rozhodla prerušiť dobre rozbehnutú kariéru a začala študovať psychológiu na Harvarde. Radšej budem múdra ako filmová hviezda, povedala.

JODIE FOSTER

Máloktorá filmová hviezda sa môže pochváliť dlhšie tradujúcou kariérou ako práve Jodie Foster. Pred kamerou stála už ako 3-ročná, keď účinkovala v rôznych reklamách. Krátko nato nasledovali i prvé ponuky na filmy. Obrovský rozruch spôsobila, keď ako 13-ročná stvárnila vo filme Martina Scorseseho Taxikár prostitútku. Za svoje stvárnenie si odniesla nomináciu na filmového Oscara ako

jedna z najmladších v histórii filmu vôbec. Ako 29-ročná ich na poličke už mala dvoch. Človek by mohol predpokladať, že detská hviezda si bude užívať rýchlo sa rozbiehajúcu slávu, no opak sa stal pravdou. V Los Angeles navštevovala francúzske lýceum a neskôr vychodila Yale. Plynulo rozpráva po francúzsky, taliansky a rozumie nemčine a španielčine.

WOODY ALLEN

Woody Allen je americký scenárista, režisér, herec, komediant, dramatik, muzikant a spisovateľ. Počas svojej kariéry bol 23-krát nominovaný na Oscara (ako scenárista ich získal najviac v histórii filmu), domov si odniesol 4 sošky Oscara, 9 cien BAFTA, 2 Zlaté glóbusy a dohromady má doma viac ako 120 rôznych ocenení. Vo filme Do Ríma s láskou povedal, že jeho IQ sa pohybuje niekde medzi hranicou 150-160. Či je to pravda netušíme, no pri jeho inteligencii a úžasných filmoch tomu ani nie je ťažké uveriť...

LISA KUDROW

Meno Lisa Kudrow si pravdepodobne každý automaticky spája s postavou Pheobe v Priateľoch. Srdcia divákov si získala ako večne usmievavá masérka s bláznivými nápadmi, super hláškami a gitarou. Pheobe inteligenciou veľmi neoplývala, no Lisa je jej pravým opakom. Vyštudovala univerzitu v Los Angeles, neskôr získal titul bakalára v New Yorku. Po škole pracovala osem rokov po boku svojho otca, uznávaného lekára a odborníka na bolesti hlavy, kde sa venovala výskumu.

LITERÁRNA PRÍLOHA

text:
kate S.

Motelová izba mu v tej chvíli pripadala ako najlepší hotel na Sunset street. Tašku položil vedľa stolíka a ťažko sa zvalil na širokú posteľ. Myšlienky, ktoré mu bežali hlavou sa snažil utriediť a zrovnať. Znova si predstavoval dnešné stretnutie s Yeny. Túžil poznať kúsok z tej spleti uzlov, ktoré sa mu nedarilo rozmotať. Na dvere ticho niekto zaklopal. Derek sa strhol, zachvátený myšlienkami. Otvoril dvere. Stála tam pani z recepcie motela. - „Nechcem Vás rušiť, ale tu je zopár podnikov, kde môžete dostať dobré jedlo. Zvykneme takto hosťom poradiť.“ Derek poďakoval a vtedy si uvedomil, že by to bol vcelku dobrý nápad, zájsť do blízkeho mestečka a niekde sa najesť. Vzal z tašky pár drobností a zatvoril za sebou dvere.

Mestečkom sa vznášal opar horúceho večera. Derek odstavil auto na kraji cesty a ďalej sa rozhodol ísť pešo. Pozoroval nízke domy, sem tam týčiace a pyšne sa vypínajúce úzke strechy, kostol, keď jeho pohľad nakoniec zaujala stará – asi zvonica, oproti na kopci. Bola iná, ako stavby dolu v mestečku. Vynímala sa na kopci a okoloidúcich hladili jej farby, už síce vyprahnuté, ale aj tak citeľne dávajúce najavo, že majster, ktorý ich miešal viditeľne svojmu remeslu rozumel. Keďže sa mu nechcelo vzdať sa toho pohľadu na onú stavbu, rozhodol sa usadiť na najbližšej terase jednej reštaurácie a objednať si miestnu špecialitu, ponúknutú obsluhou. Zvonice mal presne pohľadom pred sebou. Čašník bol zhovorčivý a príjemný, Derek sa teda rozhodol, popýtať sa niečo viac o pozorovanej zvonici. „Óoo, pane, neviem Vám povedať, stojí tu už odnepamäti. Ako deti sme sa tam hrávali, ľudia hovoria, že tam straší, ale nikto tam nikdy strašidlá nestretol. Občas počuť také divné stony, ale to viete, môže to spôsobovať vietor. V týchto miestach býva dosť silný. Prišli ste kvôli tej pamiatke?“ „Nie. Teda vlastne aj kvôli nej.“ Derek vytušil, že o tú budovu je zrejme veľký záujem. Zaplatil za vcelku dobré jedlo, prešiel krížom cez cestu a vošiel

do blízkeho parku. „Pýtali ste sa na pohrebisko?“ Derek sa začudovane obrátil. Starena postávala obďaleč a čosi ticho mrmlala. „Prosím. Na aké pohrebisko?“ – Na pohrebisko, tam hore na kopci.“ Stromy mu síce vo výhlade zavadzali, ale aj tak tušil že starena hovorí o „jeho“ zvonici. „Myslel som, že to bude najskôr zvonica. A áno, máte pravdu. Pýtal som sa. Prečo ju nazývate pohrebisko?“ – „Starena sa uškrnula a z bezzubých úst vyplula čosi na zem. Derek sa obrátil. – „Toto nie, pomyslel si.“ Zostával však zdvorilý. „Prečo pohrebisko?“, zopakoval svoju otázku. Keď neprišla odpoveď, prinútil sa obrátiť. Na mieste, kde pred chvíľu videl starenu, nebol nikto. Prudko sa postavil. Nechápal. „Nemohla odísť. Nepočul žiaden zvuk. Nikto neodíde bez toho, aby ho bolo počuť. A polo chromá starena už vôbec nie.“ Pre istotu sa opäť poobzeral, ale okrem dvoch dôchodcov živo diskutujúcich obďaleč a pár malých tínedžerov ticho sa bozkávajúcich v tieni stromu – nevidel nikoho. Znovu pozrel na miesto, kde stála starena. V lúči svetla sa niečo zablyslo. Zohol sa, aby zodvihol akési malé ploské koliesko. Medzi poduškami prstov pomaly drobil zvyšky hliny a slín, až pokým nezistil, že drží v ruke malú mincu. Podržel si mincu smerom k slnku, aby cítil ten kyslastý zápach stareniných úst, miešajúci sa divným pocitom, zvierajúcim mu žalúdok. Vo fontáne na kraji parku si poumýval najskôr prsty, potom celé ruky. Znovu vytiahol mincu. Bola malá. Menšia ako tie dnešné. Akoby ani nebola z kovu. Pripadala mu stará – veľmi stará. Chvíľami sa cítil hlúpo. „Stará niečo našla, žuvala a ja to teraz ukrývam - ako poklad. Je to smiešne.“ Pomaly kráčal von z parku. Myšlienky sa mu opäť opierali o udalosti posledných dní.

„Tá žena, tá mladá úspešná herečka. Zdalo sa mu, že tie vlasy už krútil medzi prstami, že pozeral do jej očí, že tie pery, tie jej pery. - Chýba mu čosi zo života? - Hľadá tuto čosi, na čo si nemôže spomenúť? - Čo sa ide spýtať

tej starej pani? - Či nepozná slečnu Betrovú? - Nebude to absurdné?“ Derek skoro narazil do stromu, ktorý rástol uprostred chodníka. Začína sa stmievať. Mal by pohľadať auto a prestať sa túlať. Zajtra bude opäť čas si to tu obzrieť.

Ivana prišla presne, ako jej povedali. Dlhé vlasy mala pevne zviazané do uhladeného vrkoča. Eve bola podobná tým jemným pohľadom, očami, postavou. Veľmi dobre vykonávala prácu Evinej dablérky. „ Pohodlne sa usadť, Eva príde za pár minút.“ Ivana sa posadila, ako jej Zoran odporučil a spoločne v hlbavom tichu čakali na zvuk stlačenia kľučky. Keď Eva vstúpila, Ivanou jemne trhlo.

-„Ďakujem, že si prišla. Viem, že máš dnes voľno.“ Ivana iba jemne kývla hlavou.

-„Ja, chcem iba vedieť“ – obrátila sa na Zorana. „ Môžeš nás na chvíľu nechať, zlato?“ Zoran sa stratil za dverami.

-„Hm, Zoran, je veľmi tolerantný. Prepáč, chcem, teda zaujíma ma istý muž. Rozprávala si sa s ním na afterparty. Určite si spomenieš, času máš koľko chceš. Obávam sa, že ma s tým človekom niečo spája. Som si istá, že som ho už kdesi stretla. Ak si spomenieš, kto to bol, ak sa Ti pravdaže predstavil, bola by som Ti vďačná.“ Z Evy sa slová rinuli a ona bola tomu celkom rada. Tohto rozhovoru sa obávala. Nerada sa pýtala na veci, ktorých sama nepoznala súvislosti. Celé toto sa jej zdalo zamotané.

-„ Nevieš, ktorý muž. Bolo ich tam veľa a sama vieš, ako afterparty prebiehala. Dostalo sa tam kopec novinárov, ľudí, ktorí tam boli iba preto, aby sa novinky z večera objavili hneď ráno v bulvári. Myslím, že sa zbytočne trápiš a ak si aj niekoho zbadala, je to úplne normálny jav. Častokrát sa človeku zdá, že miesto, či človeka už niekde stretol, videl, ale prečo sa tým zaoberať?“

-„ Nerozumieš mi, Ivana. Ide o niečo viac. Stretla som sa v živote s miliónmi ľudí, absolvovala stovky takýchto a podobných párty. V tom človeku je skrátka niečo viac. Stretla som ho. Viem to. Chcem vedieť, kto bol. A ty mi to povieš“. Ivana užasnuto pozerala na Evu.

-„Prepáč, neviem o koho išlo. Náhodne sme sa stretli, podal mi pohár so šampanským a prehodil pár slov. Niečo v tom zmysle, že film je úžasný a že praje veľa úspechov. Nič viac.“

-„Aha. No super“. Eva sa zamyslela. Hlavou jej burcovali myšlienky. Cítila sa porazená a sklamaná. Verila, že jej Ivana dnes aspoň trochu pomôže preniknúť cez šedé rúško tajomna, ktoré cítila od chvíle, ako sa tomu mužovi dívala do očí.

-„Chodť. Chodť a užívaj si voľno. Chodť, prosím Ťa!“ Eva už kričala. Premohla ju ľútosť nad svojou bezmocnosťou.

Zoran otvoril dvere práve vtedy, keď prekvapená Ivana stlačila kľučku, rozhodnutá odísť.

-„ Deje sa niečo?“ Eve sa z očí rinuli slzy.

Ivana sa ticho vykradla z miestnosti. Cítila, že slová, ktoré povedala neboli tie, čo povedať mala. „ Čo na tom. Všetko to prejde. Vyspí sa z toho. Ako mnohokrát predtým. Má dobrého doktora. Dostane ju z toho.“ Odmena v kabelke ju páčila. Páčila, ako nič a nikdy predtým. Vybehla z hotela. Na odhalené ramená sadal studený nočný chlad. Oproti žobral akýsi starec. V ten večer sa stal najbohatším žobrákom na svete.

Eva plakala. Zoran vyprevadil Ivanu, pošliel k Eve, vzal ju do náručia a odniesol do jej hotelovej izby.

-„ Potrebuješ sa upokojiť, zlatko.“ Z blistera čo bol v kabelke, vytlačil dve tabletky. „ Toto Ťa upokojí. Nemôžeš sa nechať takto vyviešť z miery.“

-„ Ničomu nerozumiete. Niečo mi chýba. Ten človek znamená niekoho, na koho som zabudla. Cítim, že čosi mi zamlčali. Pri terapiách na toto nepripravili. Ako sa môžeš na mňa vôbec pozerieť?“

Zoran naplnil pohár vodou a podal Eve spolu s tabletkami. „ Porozprávam sa s Ivanou. Možno si na niečo spomenie. Ale ty teraz oddychuj. Najbližšie pracovné stretnutia presunieme. Nemáme dôvod sa nechať vyčerpať. Pošlem za tebou Ninu, ok?“

Eva prikývla. Cítila, ako sa jej malé okrúhle tablety šmýkajú dolu krkom. „Už príde uvoľnenie. A bude dobre.“

Pomaly zatvorila oči. Opäť uvidela tú tvár muža. Tie oči sa jej pozerali priamo do jej. Cítila, ako sa na ňu usmieva. Po rokoch vedela, že to nie je po prvýkrát. Podala mu svoju ruku. Jemne ju stisol. Teplo vychádzajúce z končekov jeho prstov ju rozohrialo po celom tele.

-„ Kde si bol tak dlho? Ako je možné, že som na teba mohla zabudnúť. Čo sa to s nami

stalo? Pomôž mi nájsť náš koniec. Iba tam je ďalší začiatok.“

Pocítila jeho ruku na svojej tvári. Tieto dotyky. Pravdaže, sú to dotyky, ktoré celé roky postrádala. Je to to, čo hľadala. Túžila, aby niečo povedal. Posledné čo mi chýba, je počuť ten hlas. Jeho hlas. Nehovoril však, iba sa pozeral. Do tých očí by sa dokázala pozerať naveky. Túžila po jeho objatí. Vystrela k nemu ruky. Cítila, ako ju zovrel v náručí. Už vedela, čo jej chýbalo. Pochopila, čo stratila a opäť našla. Vyslovila jeho meno. Opäť a znovu.

Lieky spoľahlivo účinkovali. Eva si necítila ruky. Silueta muža sa vytrácala. Bola zachrípnutá. Nevládala už kričať, aby ju neopúšťal. Nechcela už viac všetko nanovo strácať, aby ho našla. Necítila si ruky. Dokázala však pootvoriť oči. K dverám sa blížila odchádzajúca silueta osoby.

- „Nechod, neopúšťaj ma.“

Na tento výkrik sa odchádzajúca Nina obrátila. Jej oči sa stretli s unaveným a prekvapeným pohľadom Evy.

Derek otvoril dvere na motelovej izbe. Po zemi pozbieral rozhádzané letáky a ľahol si na posteľ. V ruke otáčal malú mincu. Udalosti dnešného dňa mu neschádzali z mysle.

- „Kto je tá žena?“

Otázka, ktorú si momentálne kládol častejšie, ako ktorúkoľvek inú. Bol unavený, privrel oči. Videl ju teraz celkom jasne. Paralyzovaný strachom z neznámeho pocitu vnímal ju a keď k nemu vystrela ruky, vzal ich do svojich, aby pocítil to na čo už dávno zabudol. Jasne pozoroval, ako sa dožaduje odpovede na otázky, ktoré nemohol zodpovedať. Teraz boli slová zbytočné. Pochopil, že je tu. Vedel, že ich spája niečo, čo zostáva tajomstvom. Chcel ju objasniť. Túžil jej povedať, ako veľmi mu celé tie roky chýbala. Nahlas ju počul volať svoje meno. Nedokázal jej odpovedať. Cítil, že zovretie ich objatia povolilo. Spustil ruky. Neprestávala kričať. On si necítil ruky.

- „Otvorte, otvorte dvere!“

Derek vyskočil na rovné nohy. Cítil, že je úplne spotený a chveje sa od zimy. Z vonkajšej strany niekto neodbytné kričal a búchal do dverí. Derek podišiel k dverám a pomaly otvoril.

„Tu je polícia. Oblečte sa, pôjdete s nami. Boli ste identifikovaný ako posledná osoba,

ktorú videli dnes poobede pri zavraždenej žobráčke. Máte právo nevypovedať.....“

Derek bol ako v tranze. Nechápal, čo od neho chcú. Netušil, koho a kde zavraždili. Jediné čo chcel, bolo poznať pravdu a nájsť „JU“, nech bola kdekoľvek. Vonku pred motelom sa zbíhali zvedavci. Svetlá blikali a menili farby. Derek nasadol v sprievode mužov do auta. Ľudia potriasali hlavami. Iní ukazovali prstami a držali sa za brady. Nechápal, čo sa to deje. Kdesi v hlúbke ale tušil, že nič dobré to nebude.

POPOLAVÉ KAMÉLIE

text:
Michal Stríž

áno, práve dnes aktuálny modrý kolibrík
dômyselnej hracej kocky
rezonuje v krvavom zátiší
popolavých morských kamélií -
prechádzam sa v abstraktných vlčích pascách a vidím ho
keď sa stávam príliš vzdialeným chodcom v lesoch okolo Loisy
vtesnaných do medzihry medzi predstavou a skutočnosťou
ktorá nemôže byť nikdy pochopená
a hravé bubliny
platýsového svetla
sa rútia červenými bariérami Atlantiku
blúdiac krikľavými azúrovými cestičkami
tvojho hlasu, Lilith, nie Ambrosia - keď
ležíš rozprestretá v zamate Pantheonu gréckych bohov
a slnko obmýva tvoju podstatu
samotné jadro estetiky
nahý kotúč ženy
zatiaľ čo sa biblická povodeň rúti arktickou krajinou
a ja precitám
nový molekulárny motýľ
očistený v krvi
na prahoch Himalájí
sa rodí v mojich slepých očiach
čiernych sibírskych kvetoch ktoré uvädajú
v mraze rúk
tvojich rúk, Ambrosia?
v ktorých sa najintímnejšia poézia mení na čistý
extrakt snehu, na sneh prvých svetov
svetov, na ktoré sme zabudli
strieborná plávajúca
čajka ťa znovu pozdravuje
keď sa stávaš
posledným viditeľným odrazom v zrkadle morskej trávy

ČÍTAJ

issuu.com/parazolUCM
ff.ucm.sk/sk/studentske-casopisy

PÍŠ

parazol.ucm@gmail.com

LAJKNI

facebook.com/parazolUCM

PARAZOL